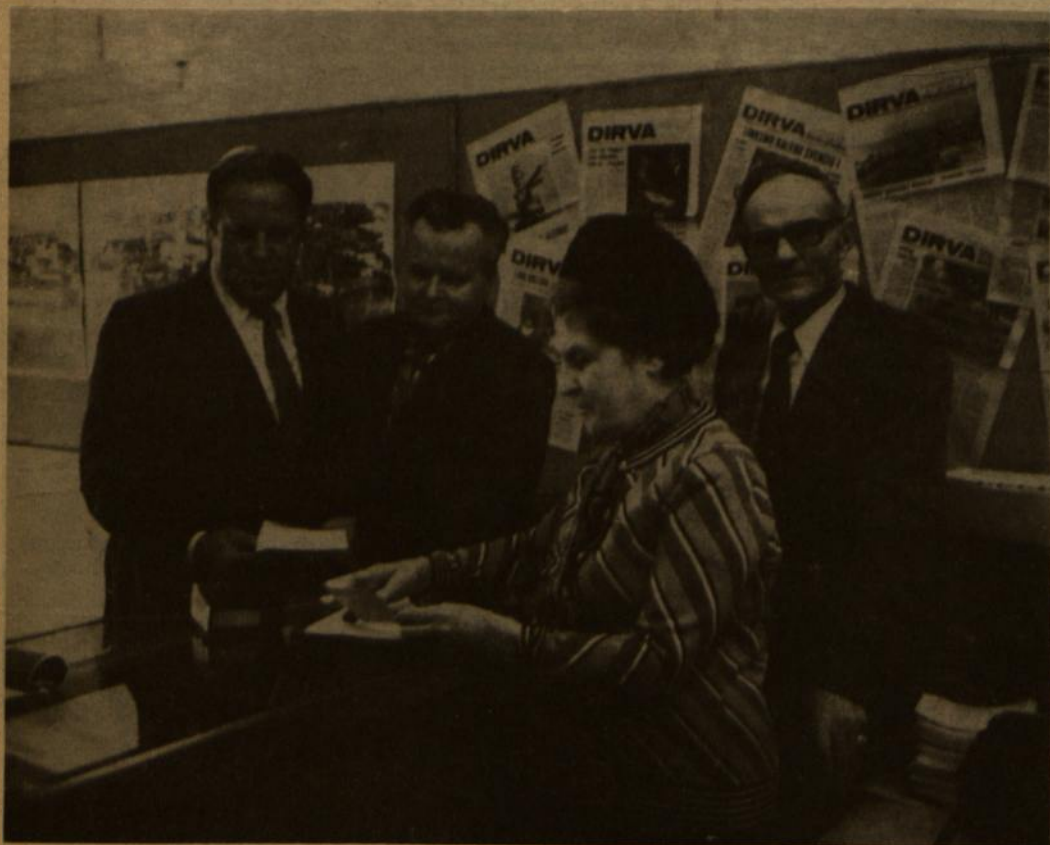




Praeitą šeštadienį atvykę į Dirvos jubiliejinį balių svečiai iš Chicagos ir New Yorko ap-
lankė Dirvą naujose patalpose. Nuotraukoje ALTS-gos pirm. Emilija Čekienė pasirašo dr. V.
Dargiui savo knygą "Kad ji būtų gyva". Iš kairės dr. V. Dargis, dail. V. Vijeikis pravedęs baltos
programą ir Vilties draugijos pirm. K. Pocius.

KO TRŪKSTA AMERIKAI?

'Common sense' — sako prezidentas Fordas

Prezidento Fordo metinis pranešimas apie federacijos stovį buvo ne tik gražbylystė dviejų šimtų metų sukakties proga, bet ir politinis aktas, siekiantis jo autoriteto nominacijos ir per rinkimo. Minime 'nominaciją', nes ji mūsų atveju nėra visai tikras dalykas. Kiekvienu atveju, retas prezidentas iš savo pačios partijos buvo susilaukęs tokios rimtos opozicijos kaip Fordas iš Reagano. Tai reiškia, kad jis visų pirma turi susitelkti nominacijos laimėjimui: jo pranešimas buvo skirtas Reagano šalininkus pakreipti savo naudai.

Reagano svarbiausias arkliukas yra valdžios išsipūtimas. Prezidentas žada kai kurių reformų ir sekančių fiskalinių metų biudžetą didinti ne kaip iki šiol 10% kas metai, bet tik 5%. Reikia atsiminti, kad Reaganas sakė, jog biudžetą galima sumažinti 90 milijonų, atseit 25%, kas... išgąsdino net jo paties šalininkus. Mat, tiek sumažinus biudžetą, tie uždaviniai, kurių atlikimui buvo skiriamie tie 90 milijonų dolerių, atiteks atskirom valstijom ir miestų savivaldybėm, kurios turės tiek pakelti savo mokesčius, kad tas padidėjimas bus lygus federalinių mokesčių sumažinimui. Nėra kalbos, kad įvairios re-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

formos yra reikalingos, įmanomos, ir gali sumažinti išlaidas, tačiau jos negali būti labai drastiškos. Juo labiau, kad kiek galima numatyti, demokratai ir toliau sudarys kongreso daugumą. Tokios situacijos aki-vaizdoje, Fordas tikisi geriau atrodyti už Reaganą.

Galimas daiktas, kad laimėjęs nominaciją, jis pasirodys daugiau "liberališkas", nes laimėjimui jam reikia ne tik visų respublikonų, bet ir dalies nepriklausomųjų ir net demokratų balsų. Tačiau jo rinkiminės kampanijos pagrindinė melodija bus greičiausiai ta pati: Common sense!

Iš tikro, krašto ūkinė būklė yra smarkokai pagerėjusi. Ja džiaugtis prezidentas gali tik su rezervu: "is better... but still not good enough". Pilnai džiaugtis kliūdo bedarbių skaičius, kuris ir per šiuos metus bus apie 8%. Tą ūkinio silpnumo momentą savo propagandai išnaudoja demokratai. Jie reikalauja ne tik visokių palengvinimų privačiam ūkio sektoriui, jei jis samdytų daugiau darbininkų, bet ir net viešųjų darbų. Girdi, jei bedarbių skaičius sumažėtų vienu nuošimčiu, valstybė galėtų su-

taupyti 19 milijonų dolerių, kuris dabar išleidžiamas jų šelpimui. Atseit, jei tiek pinigų bus investuota į viešuosius darbus, jų nereikės šelpimui.

Iš pirmo žvilgsnio idėja atrodo neblogo. Iš tikro Amerikoje daug ką reikėtų padaryti. Pavyzdžiui, geležinkelių bėgiai yra labai

(Nukelta į 2 psl.)

KIEK YRA PASTOVI ANGLIJOS DEMOKRATIJA?

Dar prieš mėnesį "Gallup poll" rodė, kad Anglijoje darbo partijos populiarumas gerokai nukentėjo. Dar ne taip seniai 5% skyrė socialistus nuo konservatorių, o dabar beliko vos 1/2%.

Bet dar didesnę nesėkmę ištiko Wilsoną, ministrų pirmininką. Tik 40% jį patenkinti, kai priešingai manančių išaugo iki 50%.

Suprantama, pasaulinė krizė, didėjęs bedarbių skaičius turėjo paveikti viešąją opinią, bet ne vien krizėje tenka ieškoti darbo partijos mažėjančio populiarumo.

Priežastys yra kitos, rimtos, kurios gali sunaikinti, susprogdinti darbo partiją iš vidaus, o su ja ir dabartinę seniausią ir bene garbingiausią demokratiją, kuria britai didžiuojasi nebe pagrindo.

Joseph Keith, vienas iš konservatorių vadų, būdamas Amerikoje, pažymėjo, kad britai, šiame šimtme-tyje du kart laimėję kovos lauke, išsaugoję savo tradicijas ir laisvę, gali būti sužlugdyti iš vidaus.

Ir tas jo posakis nėra tik tuščia frazė, bet baimingą ateities viziją.

Kaip daug kur, didžiausias pavojus britams gresia iš komunistų pusės. Nebe-reikalo žymus komunistas Bert Ramelson užpėnai džiaugsmingai šūktelėjo, kad niekad lig šiol komu-

nistai neturėjo tiek įtakos saloje, kiek jie turi dabar. Ir jo neperdeta. Atrodytų iš jo pasigirimo, kad partijos narių skaičius nepaprastai padidėjo ir gali prilygti kitoms partijoms. Bet taip nėra. Visos komunistų pastangos nuo 1955 metų praveisti bent vieną atstovą į parlamentą — sužlugdo. Ne tik kad nepraveda, bet kiekvieną kartą toks kandidatas, nesurinkdamas tam tikro procento balsų, praranda užstatą, kas partijai yra labai nuostolinga.

Iš tikrųjų, turinčių partijos bilietą tėra apie 29,000, jie visi įsikibę Maskvos, ir dar yra kiek mažesnė maoistų grupė. Taigi narių skaičius labai kuklus, menkas, bet dėka geros organizacijos ir fanatizmo jų įtaka yra milžiniška. Pastebėję, kad legaliu, oficialiu keliu jų pastangos eina veltui, komunistai pakeitė savo taktiką. Jie, atrodo, mėgina įlisti į darbo partiją ir per ją patekti į parlamentą. Vienas britų parlamento narys šiaip apibūdino padėtį: "jei komunistai išstato savo kandidatą, jis surenka kelis šimtus balsų, bet jei jie pajęgtų prakišti jį į darbo partiją, už jį balsuotų tūkstančiai."

Sunku būtų pasakyti kiek tokių gegužiukų yra parla-
(Nukelta į 6 psl.)



Aušra ir Jonas Jurašai, neseniai pasitraukę iš Lietuvos, atvyko į JAV. Nuotraukoje Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis sveikina režisierių Joną Jurašą ir jo žmoną Aušrą.

L. Tamošaičio nuotrauka

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Praeitais savaitės Valstybės Sekretoriaus Kissingerio pašnekėsiai su Brežnevu nebuvo visai sėkmingi. Nebuvę galima susitarti dėl to, ar sovietų naujas greitas bombonešis BACKFIRE ir amerikiečių, 'cruise missiles' — skrendančios bombos turi būti į magišką Vladisvostoke sutartą 2,400 skaičių. Šioje srityje Brežnevas tačiau davęs naujų idėjų, dėl kurių turėtų pasisakyti pats prezidentas Fordas. Pilnai susitarta buvę tik vienu klausimu. Manoma, kad tai esąs "sunkios raketos" aptarimas. Kadangi dėl to nebuvo susitarta 1972 metais, iš amerikiečių pusės buvo priekaištaujama, kad sovietai, "sunkindami" savo raketą, laužo, jei ne susitarimo raidę, tai bent dvasią.

★

Grįždamas iš Maskvos Kissingeris buvo sustojęs Madride, kur parafavo naują sutartį su Ispanija. Pagal ją amerikiečiai ir toliau turės Ispanijoje keturias bazes, už kurias per penkerius metus ispanai gaus naujų ir vartotų ginklų bei kitos karinės medžiagos vieno bilijono vertės ir 250 milijonų dol. kitiems reikams. Sutartis tačiau neįpareigoja automatiškai įsijungti į karo veiksmus, jei būtų užpulta viena kurių šalių.

Būdinga, kad dabartinė sutartis yra reikalinga senato patvirtinimo. Iki šiol tas reikalas buvo tvarkomas administraciniu būdu. Dabartinė formalė sutartis paryškina Ispanijos reikšmę Vakarų bendravime ir duoda naujo prestižo Ispanijos karališkam režimui. Turint galvoje nevisai aiškia būklę Portugalijoje ir Italijoje, kurios neturi tvirtų vyriausybių, o taip pat pašlijusius JAV santykius su Graikija ir Turkija, bazės Ispanijoje dabar yra daug svarbesnės negu bet kada anksčiau.

★

Ar Kissingerio — Brežnevo pašnekėsiai turės kokios įtakos į Angolą šiuo tarpu sunku pasakyti. Karinė situacija tame nelaimingam krašte buvo tokia. Šiaurėje kubiečiai-sovietai praktiškai jau nesutinka didesnio pasipriešinimo, bet pietinę pusę dar kontroliuoja UNITA sąjūdis, kuriam vadovauja Jonas Saviembi, 41 metų politinių mokslų ir teisių daktaras. 9 metus jis kovojo partizanų tarpe prieš portugalus ir sakosi vėl grįšiantis į pogrindį, jei laimėtų sovietai. Jo kariuomenei, kuri turinti apie 15,000 karių ir apie 10,000 atsarginių, vadovauja 29 metų generolas Ciwale, turėjęs 9 mėnesių trenirą

Kinijoje. Jo kalbos turinčios pasisekimo, tačiau kol kas dar neaišku, kaip jo kariai atsilaikys prieš Stalino vargonus, T-54 tankus ir MIG lėktuvus.

UNITA gaunanti pagalbą iš JAV ir kitų Vakarų valstybių, tačiau daugiausia jai kol kas padėjo Pietų Afrika, Angoloje turinti kelis tūkstančius savo karių. Toji parama ne tik padeda, bet ir... kenkia. Kiekvienu atveju dėl jos Afrikos Vienybės konferencija negalėjo surinkti daugumos sovietų invazijos pasmerkimui. Kol kas dar niekas tikrai nežino ar Pietų Afrikos daliniai turi sunkių ginklų kubiečių atrėmimui. Be jų MPLA galėtų užimti didesnius miestus, palikdami UNITAI kaimus ir džiungles.

★

Kitame krašte, kur vyko karštas karas, Libane, perėitą savaitgalį įsivyravo paliaubos, kurios eventualiai gali privesti prie taikos. Žinoma, galimas daiktas, kad šiomis eilutėmis pasiekus skaitytos, ten vėl prasidės šaudymas. Sirijai į Libaną pasiuntus joje gyvenančių palestiniečių "savanorius", jėgų santykis pasirodė esąs ne krikščionių naudai. Jų viltys susilaukti pagalbos iš Vakarų neišsipildė ir jiems teko priimti mohametonių reikalavimus. Jei anksčiau krikščionys vyravo seime 6 prieš 5 santykius, dabar tas santykis būsiąs pakeistas į 50:50, seimas taip pat išrinktų ministrų pirmininką nepaisant jo tikybės. (Iki šiol prezidentas turėjo būti krikščionis, min. pirm. mohametonas). Su tuo jau sutikęs dabartinis prezidentas.

★

Šiame krašte didžiausia naujiena buvo naujas 394.2 bil. dolerių biudžetas. Reikia tačiau atsiminti, kad pagal čia nusistovėjusią tvarką, pasiūlyti skaičiai tėra prezidento pageidavimas, dėl kurio bus ginčijamasis ištisus metus. Sprendžiant iš senatoriaus Muskie atsakymo į prezidento kalbą, demokratai stengsis

KO TRŪKSTA AMERIKAI?

(Atkelta iš 1 psl.)

blogam stovyje, miestų aplinka galėtų būti pagražinta ir t.t. Bet, jei valstybė pati imsis to darbo, jai tikrai daugiau kaštuos negu privatiems kontraktoriams, o be to, jei kai kurios geležinkelių linijos nebėgali konkuruoti su sunkvežimiais, gal verčiau eiti prie jų likvidacijos? Vienu žodžiu, čia pirmiausiai dar reikia pasiklausti paprasto sveiko proto — common sense.

Prezidento programa šioje srityje yra: specialios mokestinės lengvatos pramonei, jei jos plėš gamybą tose srityse, kur bedarbių skaičius viršija 7%, pagalba naujus butus įsigyti 500,000 šeimų, talka rasti naujus būdus energijai pažabuoti ir seniems pagerinti.

Programa atrodo pusėtina respublikonams, bet, aišku, nebus pakankamai laki demokratams, bet į tuos bus dar laiko kreiptis vėliau.

Sveikatos srityje prezidentas pažadėjo draudimą nuo ilgų ligų "medicare" pacientams (virš 65 m.), taip, kad niekam nereiktų primokėti daugiau kaip 500 dol. už ligoninę ir 250 gydytojui, tačiau jis nepažadėjo visuotinio draudimo, kurio reikalauja demokratai.

Apie užsienio politiką prezidentas plačiau turės progos pakalbėti specialiam raporte kongresui šiuo reikalu vėliau. Dabar jis tik pažymėjo, kad JAV norinčios taikos ir kad tam reikalui jos reikalingos galingos kariuomenės — Gyny-

ir toliau plėsti biudžetą, nes ne jo deficitas, bet blogosios didžiosios kompanijos iššaukusios infliaciją! Savaimė aišku, kad jie kritiškai žiūrės ir į Gynybos Departamento biudžetą, kuris siūlomas padidinti beveik 8 bilijonais dolerių. (Iki 101,1 bil. iš viso). Praktiškai biudžetas yra beveik toks, kokio reikalavo buvęs Gynybos Sekretorius James Schlesinger. Ar jis bus sumažintas ar padidintas, daugiausiai priklausys nuo tarptautinės padėties.

bos Departamento biudžetas būsiąs net padidintas. Jis taip pat pabrėžė žvalgybos reikalingumą ir pažadėjo vėliau pasiūlyti kai kurių reformų šioje srityje.

Perspektyvos? Jei ūkinė būklė ir toliau gerės, ko galima tikėtis, prezidento kelis kartus pakartotas šaukimasis "cammon sense", galės jam padėti laimėti naują terminą. Dabartinės krašto nuotaikos yra tokios,

kad stebuklais nebe daug kas tiki.

NE TRUMANAS, BET JOHNSONAS...

Praeitame Dirvos numeryje (2 psl.) straipsnyje "Atlydžio ateitis..." komentuoju gen. Westmoreland atsiminimus pasakytą, kad jis skundėsi, kad prez. Trumanas neleido jam laimėti karo. Turi būti: prez. Johnsonas neleido jam laimėti karo (Vietname).

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

Balandžio 15 — \$645.00	liepos 14 — \$1045.00
gegužės 20 — \$725.00	liepos 28 — \$1045.00
gegužės 26 — \$899.00	rugsėjo 1 — \$925.00
	rugsėjo 16 — \$725.00
	gruodžio 22 — \$875.00

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalavimus iškvietimo dokumentus.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/4 %	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2 %	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4 %	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2 %	— 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings



1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juokas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

UŽTERŠ DRŪKŠIŲ EŽERĄ...

Sena, pasakiškai įdomi Drūkšių praeitis. Nuo XV amžiaus Drūkšiai įeina į Didžiosios Lietuvos kuni-gaikštystės istoriją. Tai Radvilų, vėliau ir Sapiegų dvarai. Iš proistorės čia niuk-so Drūkšių piliakalnis ir didelis 4474 ha ploto ežeras, kuris yra 17 kilometrų ilgio ir 5 kilometrų pločio suteikia visai apylinkei grožį ir jaukumą.

Savo didžiulėje "Mūsų Lietuva" keturių tomų laidoje Bronius Kviklys pažymi: nuo 1940 metų bolševikai skelbia Drūkšių ežerą trijų respublikų — Lietuvos, Latvijos ir Gudijos — ežerū.

Nedidelę hidroelektrinę, kuri čia veikia, bolševikai pavadino "Tautų draugystės hidroelektrine".

Nuo 1976 metų reikės užmiršti Drūkšių žaliojo ežero ramumą, nubraukti iš apyvartos reikės ir kukliąją čia veikusią elektrinę. Maskvoje parengtas projektas, kurį SSSR kompartija padarys įstatymu 1976 metais, per XXV kompartijos suvažiavimą, jau nustatė statyti prie Drūkšių ežero atominę elektrinę. Projekte pasakyta: statyti Drūkšių atominę elektrinę kurioje bus sumontuoti pusanatro milijono kilovatų vienetinio galingumo reaktoriai.

Kaip ir reikėjo laukti, maskvinis projektas ataidėjo ok. Lietuvos biurokratijos sferose kaip "žvilgsnis į ateitį". Apie šį projektą Energetikos ir elektifikacijos valdybos vyriausias inžinierius Algirdas Stumbras prabilo kalbėti džiūgiu tonu. A. Stumbras žiūri į reikalą okupanto akimis. Jis pritaria planui tiekti teritorijai kuo daugiau elektros energijos, kad vis didėjanti pramonė gautų energijos šaltinį. Ši didėjanti pramonė, tačiau, yra kitataučių importo ok. Lietuvos pagrindas. Tai tautinio lietuviško komplekso silpninimas, atskiedimas tautinės kondensacijos. Estijoje ir Latvijoje tas reiškinys jau pasiekė genocido proporci-jų.

Pramonei trūksta kilo-vatvalandžių. Išreklamuo-tieji Elektrėnai nebuvo tin-

kama kraštui elektrinė, nes reikalinga kūro, kurį tenka vežti iš kitų SSSR tolimų rajonų. Energija gaunama brangia savikaina. Bendrai gi, Elektrėnai yra ekonomiškai žalinga įmonė, kuri galėjo iki šiol egzistuoti tik-tai dėl protekcinės bolševikinės politikos. Sveikos ekonomikos sąlygomis kapitalas pabėgtų iš Elektrėnų elektrinės.

Drūkšių atominę elektrinę statyti projektą paruošė Rusijos Federacijos specialistai. Visas projektas išnoro iš už lietuvių mokslininkų nugarų. Elektrinė bus sumontuota importinių žinovų, dirbs importinės pajėgos. Kad ir brangi atominės elektrinės eksploatacija, jos pagaminta energija kainuos net pusanatro karto pigiau, kaip kad dabar Elektrėnuose gaminama, tvirtina inžinierius Algirdas Stumbras. Tad galima suprasti, kokia neren-tabiliška yra Elektrėnų elektrinė, palaikoma iš tolimų rajonų įvežamu kūru!

Inžinierius A. Stumbras mėgina užtikrinti (nes taip jam pavesta), kad atominės elektrinės aparatūra garantuos personažo saugumą ir, kad nebus žalos aplinkai.

Vokietijos ir Amerikos atominės elektrinės, be abejo pastatytos su maksimumo saugumo reikalavimais, vis dėlto, nėra saugios radiacijai. Tad sovietinė Drūkšių atominė elektrinė už vokiškas ar amerikietiškas geresnė tikrai nebus. Radiologiniai spinduliai ne iš karto susekami. Drūkšių apylinkė gali būti tas Lietuvos pakraštys, kur gali būti atominių žalojimų spinduliavimai.

Ne be reikalo parinkta ir vieta prie didelio Drūkšių ežero. Atominei elektrinei reikia didelių vandens rezervuarų. Ši atominė elektrinė sušildys Drūkšių ežero vandenį ir ežerą gražuo-lį pavers negyva jūra: išnyks ežero flora ir fauna..

Normaliomis tvarkymosi sąlygomis, ok. Lietuvos pramonei užtenka hidroelektrinių gaminamos energijos. Dabar bolševikų pastangos įvežti į okupuotą teritoriją vis daugiau ir

Angolos įvykiai, eventualus šios buvusios Portugalijos kolonijos susovietinimas, vis labiau neramina politikus ir karo strategus. Sovietų dominavimą pietinėje Atlanto vandenyno dalyje galėtų atsverti JAV absoliutus dominavimas pietinėje Pacifiko sferoje. Madingasis jėgų balansas, kuriuo paremta utopinė detentė, ima krypti Mikronezijos link.

Mikronezija yra grandiozinis salynas. Į rytus nuo Filipinų, virš Indonezijos salų ir Australijos žemyno, didžiuliam vandens plote yra apie du tūkstančiai salų. Tai salynu formacijos. Iš tų salynų labiausiai žinomieji yra Karolinų, Marianos, Maršalo, Gilberto ir Solomono salynai. Kai kurios salos neturi gyventojų. Kitos gi pasakiško grožio gyvenvietės, jau pagautos civilizacijos, su turistiniais viešbučiais, su savo kultūriniu gyvenimu. 120,000 aborigenų, vietinių gyventojų, sudaro Mikronezijos gyventojų masę. Mikronezija yra naujoji turizmo Amerika. Tai neribotų galimybių teritorija: vandens plote, kuris tolygus JAV dydžiui du tūkstančiai salų!

Netikslu tokią salų gausą vadinti kraštu. Vienok šis 'kraštas' sudaro vieneta: bendras vardas, bendras valdymas. Mikronezija valdoma JAV skirtų emisarų. Tai yra požymis, kuris apjungia begalinį aborigenų kalbų gausumą, įvairiausią jų etninę prigimtį ir civilizacijos lygmenį. Jeigu Mikronezija, pagal Afrikos genčių prigim-pasiskelbtų nepriklausoma valstybė, arba čia susikurtų kelios, arba keliolika valstybių, jų egzistencija kabotų ant plauko. Didžiosios pasaulio jėgos pretenduoja įsitvirtinti tose nesuskaitomose salelėse. Ne turizmui vesti, ne komercijai. Mikronezija yra didžiosios strateginės reikšmės tvirtovė. Milžiniška, neaprepiama, kontroliuojanti beveik ketvirtadalį pasaulio.

Prieš keturius dešimtmečius JAV išstūmė iš ten japonus. Dabar tai strateginė teritorija, kur JAV teikia milžinišką pagalbą Mikronezijos gentims, tačiau savo nepriklausomybės idėjos Mikronezijoje gana gyvos. Netgi jau kalbama apie Mikronezijos genčių reprezentantų ir JAV atstovų pasitarimus:

daugiau importinių darbininkų, priverčia statyti atominės elektrines.

Atominės elektrinės gaminamos energijos, kaip skelbia Vilniaus spauda, vis vien neužteks, ir prie Mažeikių planuoja statyti papildomą elektrinę, nes to reikia naujam prajovui okupuotoje teritorijoje, naftos perdirbimo įmonei. (rd)

MIKRONEZIJA — JĖGŲ BALANSO

ŠALTINIS

RIMAS DAIGŪNAS

koki geriausį kompromisą įmanoma atrasti?

JAV saugumo sąlygos priverčia statyti reikalavimus: Mikronezijoje niekada nebus leista steigti prekybines arba militarines bazes kitoms valstybėms; JAV visad turės teisę laikyti Mikronezijoje savo militarines bazes; JAV turi teises į Mikronezijos žemės turtus (jei tokie bus atrasti).

Šios trys sąlygos nustato esminį bet kurių pasitarimų toną.

Bijodami būsimo karo sunaikinimo veiksmų, Mikronezijos gyventojai vis dažniau kalba apie savo nesuskaitomų salų demilitarizaciją. Šios nuomonės, aišku, nėra naudingos gyvybiniam JAV interesams. Pasivertusi turistų rojumi, Mikronezija taps lengvu grobiu JAV priešų.

Dabar Mikronezija (tuo tarpu tai geografinė sąvoka) sudaro penki rajonai. Plati vietos gyventojų savivalda jau turi savo nepriklausomybės iliuziją. Apetitas, kaip žinoma, atsiranda bevalgant. Demilitarizacijos reikalavi-

mai paremti humanistinėmis tendencijomis ir gyventojų savisaugos sumetimais. Šios tendencijos gali perginti į karingą šūkį: 'Jankiai, nešdinkitės namo!' Tada užmiršama, kad su amerikine demokracija įmanoma derėtis, ginčytis ir visad gauti mainų milžinišką materialinę pagalbą. Kitos supervalstybės, kurios jau galanda dantis į ši salynų salyną, ceremonijų besitarant nemėgsta. Tai mes, lietuviai, atsimename iš Lietuvos ir SSSR 'nepuolimo' sutarčių. Šitos pamokos Mikronezijos gyventojai visiškai nepažįsta. Japonų okupacija, jų nuomone, nepasikartos, nes Japonija nebėra militarinių supervalstybių tarpe.

Karo technikai patobulėjus, Mikronezijos bazės neteko savo reikšmės kiek tai liečia JAV. Raketos, povandeniniai atominiai laivai, milžiniško skridimo spindulio lėktuvai — viskas tai gali dabar veikti ir be Mikronezijos salų. Tad JAV nevengia dabar pažaisti pasitarimuose su 'demilitarizacijos' terminu.

Šis bei tas

SKIRPSTAS

Tartum dar tebeina spaudos platinimo vajus. Tačiau nedaugelis žino, kas, kur ir kuriuo būdu jį bando praveisti. Ryškiau apibrėžtų gairių nėra. O artėjant tautinei šventei kai kas susidomi daugiau savos kultūros dalykais. Skaitėme, kad sėkmingai spaudą platino poros mokyklų mokiniai. Labai gera, gyvenimiška priemonė jaunimui visuomeniškai ugdyti, tik, be abejo, iš jos lauktina daugiau naudos patiem vaikam, negu spaudai. Reikalas daug platesnis ir visuotinesnės apimties, nei mokyklos pedagoginiai pratimai, nors ir labai puikūs. O vien paskelbti vajų ir jo vykdymą palikti atsitiktinių atvejų malonei — geros idėjos sukompromitavimas. Ir keista, kad tas užmojis yra ne Kult. Tarybos, o vieno asmens pastangom paliktas.

• Jau daug kartų rašyta ir kalbėta reikiant mūsų spaudą ir knygą gyviau ir veiksmingiau reklamuoti, skaitytojui priartinti. Svetur pabirę po daugelį vietovių, toli vieni nuo kitų atskirti, mes kaip tik tokio kultūros dalykų garsinimo ir tarpusavio ryšių stiprinimo ypač reikalingi. Tam ir tie spaudos vajai skelbiami. Tačiau daroma per daug atmestina (lyg Vietnamo kare — visai nesiekiant laimėjimų). Žodis kone iškilmingai ištariamas, o darbų nei tikresnių planų nėra. Jau dvi mūsų jaunimo kartos svetur išsimokslino ir gyveniman išsklido — daugelis pateko gyventi atskirai nuo savų telkinių. Sava spauda ir knygos juos dar realiai glaudytų prie saviškių, palaikytų gyvą dėmesį tautinei veikla, patrauktų lietuviškos dabarties aktualybėmis. Bet mūsų vadovybės kažkodėl vengia viešumon įskelbti liet. spaudos platinimo sąrašą. O jį reiktų kasmet iš naujo pakartoti, nes žmonės ir adresai keičiasi. Dabartinė būklė — patamsy graibyti, gaišti ieškant adresų ir nusivilti. Paskelbiamas vajus, bet slepiama, kas ir kur tą spaudą pastoviai pasiūlo žmonėms įsigyti.

• Dabartiniai laikai — skubos ir spartos laikai. Telefono, radijo, televizijų, lektuvų amžius. Jau savaitė ar mėnuo — labai ilgas tarpas. Bet mūsų kultūros sritis vis dar lyg senovinių jaučių rambumu stumiama. Kultūros Taryba pradžioje gražiai pasigarsino, darė planus, ieškojo pritarimų bei patarimų. Sukėlė gerų vilčių, kai kas net patikėjo, kad šis tas bus. Bet konkrečių darbų belaukiant — užgulė tyla. Kur dingo pažadai ir planai? O spartos amžiuje per toli laukti ligi ateinančių rinkimų, kada vėl bus skelbiami nauji planai... Visuomenė laukia bent kas mėnuo iš kultūros vadovų balso: kas naujo? kas atlikta ir įpusėta, gal bent pradėta? kokios reikia talkos ar mecenatų? Kuris svarbus užmojis laukia eilės? Ir panašūs pranešimai turi būti ne kokiam siauram biuleteny ir ne bendrame organizacijos veikinių reikalų gyvybės ir prie bendrų rūpesčių neprileidžiami — plačiojoje visuomeninėje spaudoje. Be tokio nuolatinio sąlyčio su sava bendrija joks kultūrinis pažangumas neįmanomas. Irgi vadovams žalinga užsidaryti lyg vienuoliams celėse — planai atvėsta, darbai sustingsta. O žmonės, ilgai atitverti nuo kultūrinių reikalų gyvybės ir prie bendrų rūpesčių neprileidžiami — nuo kultūros visiškai nusigręžia. Bent su naujų metų pradžia atbuskime, nes šis snaudulys jau per ilgai trunka.

MELO KARAS (4)

ADMIROLAS CANARIS

Mes jau minėjome, kad galvojančiai vokiečių karininkai į Hitlerį žiūrėjo su siaubu. Logiškai galvojant jis jokių būdu negalėjo laimėti karo su visu pasauliu. Už tat jį reikėjo kaip nors pašalinti. Hitleriui laimint pirmuosius mūšius, tas uždavinys darėsi vis sunkesnis. Juo labiau, kad Hitlerio priešai buvo patriotai, kurie mylėjo savo tėvynę. Besąlyginė kapituliacija jiems buvo nepriimtina. Už Hitlerio pašalinimą jie norėjo gauti kokios nors kompensacijos. Ne sau, bet savo tėvynei. Vokietijos priešams toks pasiūlymas turėjo būti priimtinas, nes kitaip galutina pergalė jiems galėjo daugiau kainuoti negu buvo ve rta, ką mes dabar visai aiškiai matome.

Tam išsiaiškinti labai tik vokiečių žvalgybos viršininkas adm. Wilhelm Franc Canaris. Jo protėviai iš Italijos į Vokietiją atsikraustė 16-tame šimtmetyje. Iš pradžių jie dirbo vyno gamyboje, bet vėliau perėjo į metalo pramonę. Mūsų admirolo senelis buvo gavęs Hesseno karalijos "koenigliche Bergrat" titulą. Canario šeima jau buvo pasiturinti bei įtakinga vokiečių buržuazijos dalis.

Nors jo šeimoje nebuvo karių, jaunasis Franzas pasirinko laivyno karininko karjerą. Pirmojo pasaulinio karo pradžia jį užtikino kareivystoje. Dresden, kuris plaukiojo pietiniame Atlante. Ten jis skandino laivus iš Pietų Amerikos į Europą gabenančius Argentinos jautieną ir nitritus. Po 214 dienų persekiojimo, daug didesnės britų jėgos Dresdeną apsupo Chilės pakrantėje. Canaris, kuris tuo laiku buvo kreiserio vyr. ir žvalgybos karininkas, britų laivų junginio vadui pasiuntė protesto telegramą, nurodądamas, kad jo laivas yra Chilės vandenyse, kur britai neturi teisės jo pulti. Ten jis pirmą kartą gavo atsakymą, kurį jis vėliau pakartotinai gaudavo antrojo pasaulio karo metu. Britai priims tik besąlyginę kapituliaciją. Canaris faktinai tą sykį tikėjosi, tačiau protestas ir atsakymas kuriam laikui sulaukė kautynės ir leido Dresdeno įgulai išsikelti į krantą, iš kur ji atidavė paskutinę pagarbą savo laivui. Dresdenas netrukus sprogo ir paskendo su plevėsuojančia kovos vėliava.

Chilės vyriausybė Dresdeno įgulą internavo Pacifiko saloje 500 mylių nuo kranto. Canaris, kuris laisvai kalbėjo angliškai, praneužiškai, rusiškai, itališkai ir ispaniškai ten neilgai iš-

buvo. Jis papirko žvejų laivą kapitoną, kuris jį nugarbeno į Santiago. Ten jis su vokiečių pasiuntinybės pagalba apsirūpinęs dokumentais kaip anglų kilmės čiliotis "Reed-Rosas", patraukė per Andų kalnus į Argentina, iš kur laivą atvyko į Roterdamą, o iš ten į Vokietiją. Pats kaizeris Wilhelmas jį apdovanojo geležiniu kryžium ir pakėlė į laivyno kapitonus. Išsigydęs nuo malarijos, kuria užsikrėtė kelionėje, Canaris buvo paskirtas į vokiečių laivyno etapo organizaciją Ispanijoje. Toji institucija aprūpindavo informacijomis povandeninius laivus, veikusius Atlante ir Viduržemio jūroje. Čia jis savo bazę turėjo Austrijos-Vengrijos imperijos uoste Pola, Andrijos jūros pakraštyje.

Canaris veikla Ispanijoje britus taip sunervavo, kad jie pasiuntė vieną šviesiausių savo žvalgybos karininkų, kapitoną Menzies, jį "likviduoti". Tą patį Menzies, kuris antrojo pasaulinio karo metu vadovavo britų žvalgybai. Canaris, Menzies atvykus į Ispaniją, vėl susirgo maliarija ir buvo atšauktas atgal į Vokietiją. Bet kaip ten nuvykti? Iš pradžių bandė apsimetęs pranciškonų broliuku. Tam bandymui vos nepasibaigė sušaudymu, Italijoje, nuo ko išgelbėjo tarp kitko Ispanijos kariuomenės kylančios žvaigždės, Franco, užtarimas. Grįžęs į Ispaniją Canaris pasislėpė Cartagenos uoste internuotam vokiečių prekybos laive ROMA.

Kad Canaris ten slepiasi, Menzies sužinojo iš Juan March, jauno žydo, kuris ūkiškai kontroliavo Cartagenos pakrantę ir vėliau tapo vienu turtingiausių Ispanijos piliečių. Menzies teisingai nujautė, kad vokiečiai bandys Canaris atsikviesti su povandeniniu laivu. To sutrukdyti Prancūzija pasiuntė savo povandeninius laivus TOPAZE ir OPALE, o jei jiems nepasisektų, misiją užbaigti turėjo trys naikintojai ir hidroplanų eskadrilė.

Tuo laiku — tai buvo 1916 metų rugpiučio mėn. — tūkstančiai ispanų žvejų laivų ir laivelių išplaukė žvejoti makrelių. Viename iš tų laivų buvo ir Canaris, kuris ankstyvą rytą persėdo į vokiečių povandeninį laivą U-35. Topazo ir Opalet kapitonai to per savo periskopus negalėjo pastebėti, nes buvo apakinti užtekančios saulės.

1917 metais po ilgo gydymosi Canaris buvo paskirtas vadovauti vienam vokiečių povandeniniam lai-

vui Viduržemio jūroje. Jis ten paskandino 18 laivų. Karui baigiantis jis vėl grįžo į Vokietiją. Yra gandų, kad 1920 metais jis buvo įsivėlęs į politiką ir prisidėjęs prie Karl Liebknechto ir Rozos Luxemburg, komunistų vadų, mirties. Jis taip pat norėjęs Vokietijoje atstatyti monarchiją.

1928 metais amerikiečių laivyno žvalgyba patyrė, kad Canaris pavertė admiraliteto "Marine Transport Abteilung" plačiai išvystyta špionažo organizacija, kuri buvo finansuojama ne iš biudžeto, bet iš privačių lėšų. Vėliau paaiškėjo, kad Canaris ir kiti rado kažkokį būdą dalį admiraliteto pinigų investuoti į privačius biiznius, jų tarpe filmų bendrovę PHOEBUS. Tai bankrutavus, vokiečių spaudoje buvo minimos Canaris ir kito jūrų kapitono Lohman pavardės.

Oficialiai tačiau Canaris visą tą laiką buvo pirmuoju karininku kreiseryje Berlin, o vėliau mūšio laive Schlesien. 1933 metais jis buvo paskirtas karo laivyno bazės Swinemuedėje, Baltijos jūros pakraštyje, vadu. Tame poste jį užtikino valdžią atėjęs Hitleris.

Canaris nepriklausė laivyno vado Erich Raederio draugų būriui, jis irgi nepriklausė nacių partijai, tačiau pagal tradiciją žvalgybos viršininko postas pri-



Adm. Canaris ir Heydrich — draugai ir priešai.

klausė laivynui. (Lygiai taip pat kaip ir D. Britanijoje, kur vėlesnis gen. Menzies buvo tradiciją sulaužęs išimtimi). Už tat Raeder turėjo rekomenduoti Hitleriui ką nors į naujai perorganizuojamą Vokietijos karinių pajėgų žvalgybos viršininkus. Jis neturėjo kito pasirinkimo kaip Canaris. "Ko aš noriu — sakė Hitleris prisistačiusiam admiralui — yra kažkas panašaus į britų Slaptąją Tarnybą, t. y. ordiną, kuris dirba su aistra."

Canaris niekada nebuvo įsigijęs Hitlerio 100% pasitikėjimo, bet jis jam buvo reikalingas kaip specialistas. Canaris tikėjosi galėsiąs šiek tiek įtakos turėti į Hitlerį, kurį retais atvejais galėjo kalbėti. "Man kann mit ihm reden" (su

juo galima kalbėtis) — aiškino jis pradžioje. Nusivylimas netrūko ateiti. Kapt. Franz Maria Lieding, Canaris'o patikėtinis, po karo teigė amerikiečių tardytojams, kad Canaris faktinai pradėjo tyrinėti dirvą Hitlerio nuvertimui vos tik pradėjęs eiti savo pareigas.

LIETUVA IR JAV
"BICENTENNIAL"

Neplanuotu sutapimu, vasario mėnesio pabaigoje žymioji amerikiečių Oceana leidykla, JAV 200 metų nepriklausomybės sukakties proga, išleidžia 180 puslapių, kietais viršeliais veikalą apie JAV lietuvius. Leidinio pavadinimas "The Lithuanians in America — a Chronology and Fact Book". Veikalo autoriumi yra jaunosios kartos istorikas ir publicistas dr. Algirdas Budreckis. Šiame veikalė chronologine tvarka pateikiami faktai pradedant lietuvių atvykimu į Ameriką ir baigiant 1975 metais. Ypač akcentuojama JAV lietuvių pastangos kovojant dėl Lietuvos nepriklausomybės. Nemažą dalį leidinio užima įvairi dokumentinė medžiaga liečianti JAV lietuvius bei jų organizacijas. Talpinami įdomesnieji amerikiečių autorių pasisakymai apie lietuvius, jų charakterizacija, JAV Administracijos pareiškimai, Lietuvių Charta, statistika apie lietuvius, pateikiama bibliografija esamų leidinių anglų kalboje.

Minimas leidinys yra LB pastangų vaisius, sėkmingai sudominus Oceana leidyklą išleisti populiarių leidinių apie JAV lietuvius. Veikalo paruošimo ir išleidimo išlaidas padengė leidykla, LB padengiant technines išlaidas ir sutinkant nupirkti 250 veikalo egzempliorių.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

L Aidotuvų Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

Laidojimo Įstaiga

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

Sovietai Kanadoje rado 50 'karo kriminalistų'...

Kad sovietai JAV-ėse "rado" daug 'nacių bendradarbių ir karo kriminalistų', šioje vietoje jau kelio karta buvo rašyta.

Pasirodo, kad sovietai (ir jų nenuilstami 'bendradarbiai') tokių 'nusikaltėlių' ieškojimą veda ir kitur. Šiomis dienomis paaiškėjo, kad sovietai jau prieš kelis metus Ottawoje yra įteikę 34 'nacių bendradarbių ir karo kriminalistų' sąrašą ir prašė Kanados vyriausybę juos patraukti atsakomybėn, o kitus grąžinti į jų kilmės kraštus ir ten su jais 'atsiskaityti'. Kitus sąrašus įvairiais keliais yra įteikusi žydo Simono Wiesenthalio 'nacių ir karo kriminalistų' ieškojimo įstaiga, esanti Vienoje, Austrijoje. Tik Kanados vyriausybė buvo daug diskredituokė, nes šie sąrašai niekuomet nepaskelbė, kaip tai padarė JAV atitinkamos įstaigos, kad nepakenkus paskirų asmenų garbei, nes dauguma tokių kaltinimų gali būti išgalvoti arba turėti asmeniškų sąskaitų 'suvedinėjimo' padažą.

Kaip atrodo, kanadinių 'nusikaltėlių' sąrašė daugumą sudaro ukrainiečiai arba kiti, ne rusų tautybės asmenys. Ar tame sąrašė yra ir lietuvių, nežinoma. Pripuolamai Kanados spauda patyrė tik apie du asmenis, nors žinoma, kad Kanados atitinkamos įstaigos vedė apklausinėjimus ir kitų sąrašė esamų asmenų.

Vienas iš tokių apkaltintųjų yra vengras Imre Finta, gyvenęs Toronte. Pagal Wiesenthalio surinktus 'duomenis', Finta vokiečių laikais buvęs vieno Vengrijos apskrities policijos vadu ir jo žinioje esą policininkai suiminėję žydus ir juos uždarę į ghetą, o vėliau juos išsiuntę į Auschwitzo naikinimo lagerį. Už tuos nusikaltimus Vengrijos komunistinis teismas Fintą jau 1947 m. 'už akių' nuteisė mirties bausme ir pareikalavęs Kanados vyriausybę jį išduoti. Pasiaiškino Finta, kad jis tikrai buvęs sakyto apskrities policijos vadu, bet žydus surinko vokiečiai ir juos ghetė turėjo saugoti jo vyrai. Kur žydai buvo išvežti, jis neturi jokio supratimo, nes ghetė buvo vokiečių žinioje.

Kai korespondentai teiravosi pas atitinkamus Kanados imigracijos pareigūnus, tie paaiškino, kad apklausinėjimai buvo daromi, bet kanangi Imre yra Kanados pilietis, kaipo toks, jis negali būti svetimai valstybei išduotas. Jeigu paaiškėtų, kad jis, gaudamas Kanados pilietybę, yra suteikęs įstaigoms melagingas žinias apie save, tada jam būtų

galima užvesti byla dėl melagingų žinių suteikimo ir gali būti atimta pilietybė. Bet tai jau ne imigracijos įstaigų reikalas. Atimti pilietybę būtų ilga ir sudėtinga operacija — tokio atsitikimo iki šiol dar nebūta. Privačių asmenų ar organizacijų skundai prieš Kanados piliečius imami dėmesin, bet nebūtinai laikomi 100% teisingais. Imre Fintos išdavimo Vengrijos vyriausybė oficialiai dar nepareikalavo. Tarp Vengrijos ir Kanados vyriausybų yra susitarimas išduoti kažį kurių kategorijų kriminalinius nusikaltėlius, tačiau tokių nusikaltimų sąrašė 'karo kriminalistų' definicijos nėra. Be to, prieš kurį laiką Kanados vyriausybė buvo pareikalavusi Vengriją išduoti vieną vengrą, kuris padarė žmogžudystę Kanadoje, vėliau slapta grįžo į Vengriją. Vengrijos vyriausybė atsisakė savo pilietį išduoti, tokiu būdu nėra ko laukti, kad ir Kanados vyriausybė savo piliečius išdavintų.

Kitas atvejis yra ukrainiečio Dmytro Kupiak. Jį sovietai apkaltino, kad jis, 1941 m. vokiečiams užėjus, suorganizavęs banditų gaują, jai vadovavęs ir jo vadovaujami banditai išžudė daug nekaltų sovietų piliečių, vaikų ir moterų. Jis bendradarbiavęs su naciais ir akla pildęs jų parėdymus.

Pasiaiškino Kupiak: Taip, jis buvęs savo apylinkės ukrainiečių partizanų vadu ir jo vadovaujami partizanai naikinę sovietinius partizanus, sabotажininkus ir skundikus. Jis nebuvo joks nacių bendradarbis, o tik kovotojas už nepriklausomą Ukrainą. Už Ukrainos nepriklausomybę kariavę jo protėviai su lenkais, vėliau su carine Rusija. Jis ir jo vyrai lygiu būdu kovoję ir su komunistine Rusija, norėdami iškovoti Ukrainai nepriklausomybę. Jie kovoję ir dabar, pasilikę tėvynėje visomis jėgomis prieinamomis priemonėmis.

Jis prisipažįsta, kad jo vyrai sunaikinę keliolika sovietinių banditų. Nebuvę kito pasirinkimo: arba sovietai bus pastatyti prie sienos, arba mes, — paaiškino Kupiak. O dėl Wiesenthalio kaltinimo, kad jo vyrai žudę ir naikinę ir žydus, Kupiak davė tokį pareiškimą. Dar prieš karo pradžią sovietai jiems įprastu būdu sekę, deportavę ir naikinę jiems nepalankius ukrainiečius. Jo paties tėvai buvo suimti, deportuoti į Sibirą ir tėvas ten mirtinai sušalęs. Skundikų ir sovietinių šnipų tarpe buvę ir du žydai, kurių pavardes jie žinojo. Kai vo-



Montažą 'Laikrodėliai' išpildė Kr. Donelaičio mokyklos 1-mo skyriaus ir darželio mokiniai Kalėdų Eglutės programoje. V. Noreikos nuotr.

Kalėdos Donelaičio mokyklose

"Mintimis skrendame į pavergtą mūsų tautos žemę, kur Kalėdinio džiaugsmo viešas išreiškimas Lietuvos okupanto griežtai uždraustas. Todėl Kalėdų švenčių metu mintimis junkimės su mūsų tautiečiais savoje žemėje gyvenančiais ir ryškimės daugiau ir nuoširdžiau dirbti, kad lietuvių tauta būtų laisva. O to darbo geriausia apraiška yra geras išmokymas lietuvių

kalbos, jos tarpusavyje naudojimas ir, apamai, visokiariopas savo tautos pažinimas".

Taip kalbėjo Kr. Donelaičio mokyklų direktorius Julius Širka atidarydamas, taip vadinamos, Kalėdų Eglutės renginį Kr. Donelaičio mokyklose, Chicagoje. Toliau direktorius švenčių proga pasveikino mokytojus, mokinius ir į renginį atsilankiusius mokinių tėvus, palinkėjo giedrios Kalėdinės nuotaikos, laimingų ateinančių metų ir sujungtomis jėgomis toliau tęsti lietuviybės išlaikymo darbą.

Tėvų komiteto pirmininkė Albina Ramanauskienė pasveikinusį su Kalėdų šventėmis mokytojus, mokinius ir tėvus, padėkojo komiteto nariams ir kitiems talkininkams už Kalėdų Eglutės surengimą.

Kalėdoms pritaikintą vaidinimą "Kūčios" parašė ir mokinius vaidintojus paruošė mokyt. Nijolė Tamošaitytė-Čepienė. Vaidino pradinės mokyklos mokiniai: R. Stukaitė, D. Sabaliauskaitė, J. Eringis, A. Polikaitis, R. Kučėnas, R. Steponavičiūtė, J. Kirklys, S. Gudis, P. Bagdonas, I. Vaičiulytė, D. Šilas, A. Plienas, L. Didžbalytė, P. Noreikis, D. Dirkytė, A. Mackevičiūtė ir snaigės: L. Chiapetta, V. Didžbalytė, A. Eitutytė ir V. Počiūtė.

Vaidinime buvo atvaizduota Kūčių vakare vaikų susitikimas su miško žvėreliais ir jų atsilankymas pas Kalėdų senelį. Gerai paruoštas, įvairus ir margas vaidinimas labai patiko ne tik mažiesiems žiūrovams, bet ir suaugusiems. Gražiai atrodė Rūtos Chiapettos paruoštos snaigių šokis. Visą scenos vaizdą puošė Jono Jurkšaičio padarytos dekoracijos.

Aukštesniosios mokyklos mokiniai gražiai pagiedojo Tėvo B. Andriuškos giesmę "Betliejus nušvito". Paruo-

šė mokyt. Vytautas Gutauskas. Pradinės mokyklos mokiniai pagiedojo tris J. Naujaliaus giesmes: Tyliąją naktį, Gul šiandieną ir Sveikas Jėzau gimusis. Giesmes paruošė mokyt. Asta Ramanauskaitė. Mokyt. M. Plačienės paruošti vaikų darželio ir pirmojo skyriaus mokiniai išpildė montažą "Laikrodėliai" ir F. Strolios dainą "Sniego senis".

Mokyklose joks renginys neapsieina be tautinių šokių. "Kalvelį", "Žvejų polką" ir "Čigonėlį" pašoko III, IV ir VI skyrių mokiniai. Šokius paruošė mokyt. R. Kleinaitytė, akordeonu palydėjo I. Končiūtė.

Į Kalėdų Eglutę atsilankiusi Berlyne gyvenanti dainininkė Vida Vaitkutė, visus pasveikino Kalėdų švenčių proga ir pasidžiaugė, kad laisvajame pasaulyje gyvenantys lietuviai stengiasi išlaikyti tautinę gyvybę.

Kasmetinis Kalėdų Eglutės renginys vaikams palieka didelį įspūdį, o programa supažindina su Kalėdiniais papročiais, kurie buvo puoselėjami laisvoje Lietuvoje. Atsilankę tėvai gerė josi vaikų pasirodymu ir taip pat mokyklose palaikoma lietuviška dvasia, tvarka ir drausme. Kr. Donelaičio pradinėje aukštesniojoje mokyklose šiais metais mokosi 330 mokinių. Tai yra gyvas lietuviybės išlaikymo šaltinis.

J. Jasaitis

SLIDINĖTOJŲ DEMESIUI

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga ir Chicago slidininkų klubas ruošia visiems entuziastams slidinėjimo savaitę, kovo 13-20 d., Aspen, Colorado. Kelionei rezervuotas "Charter" lėktuvas ir autobusai. Taip pat užsakyti įvairūs butai nakvynei. Susidomėję kreipkitės pas Dr. M. Vygantą, 1720 Central Wilmette, Illinois, tel. 312-251-6503, ar pas A. Bartkų, 2825 W. 86 Place, Chicago, Illinois, Tel. 312-737-7117.

KIEK PASTOVI ANGLIJOS DEMOKRATIJA?

(Atkelta iš 1 psl.)

mente, bet kai kurie politikai šnibžda, kad yra nemažai. Kartu kairysis elementas skverbiasi į darbo partiją, aktyviai dalyvauja susirinkimuose, stengiasi prasiiveržti į vadovaujamą eilę ir jau eilė parlamento narių turėjo nesusipratimų su savo konstitucijomis.

Tačiau dar didesnis pavojus gresia kitur. Profesinės sąjungos turi lemiamos įtakos darbo partijai, mat jos finansuoja, gerokai remia ją. Be to, partijos konferencijoje profesinės sąjungos operuoja šimtais tūkstančių balsų. Suprantama, sąjungų nariai gali būti ir nepartiniai ir konservatoriai, ne vien tik darbiečiai, bet rezoliucijos, balsavimas, yra profesinės sąjungos pirmininko ir vykdomojo komiteto rankose. Taigi labai svarbu, kas yra tie prof. sąjungų vadai. Štai "The Amalgamated Union of Engineering Workers" turi arti vieno milijono narių. Jų tarpe komunistų vos 2500. Bet tos sąjungos vykdomajame komitete dominuoja marksistai, kurie išrinkti vos 0.02 balsais. Kiti nesidomėjo balsuoti, tingėjo dalyvauti rinkimuose. Pats tos milžiniškos sąjungos vadas Scanlon komunistas, kaip laikraščiai skelbia, išrinktas tik 7% balsų.

Negeresnė padėtis ir kitur. "Transport and General workers union" irgi operuoja milijonu balsu partijos konferencijoje ir tos sąjungos vykdomajame komitete mažiausiai 15 narių yra marksistai iš 39. Vien tos dvi sąjungos pagal "Daily Telegraph Magasin" kontroliuoja 40% balsų darbo partijos konferencijoje.

Kodėl marksistai turi tokį pasisekimą prof. sąjungose?

Kaip jau minėta, svarbų vaidmenį vaidina apatija, tingėjimas pasijudinti, nuėiti į balsavimą, dalyvauti susirinkimuose. Tuo tarpu marksistams tai privaloma. Dėka to jų nedidelė grupelė lengvai praveda savo žmones. Be to, balsuojama rankos pakėlimu. Į nepakėlusį rankos šnairuojama. Vėl, kadangi komunistams nerūpi krašto gerovė, bendri interesai, siekdami savo tikslų, jie gali pažadėti žymiai daugiau, negu valstybė ar darbdavys gali duoti. Taigi jie garsėja kaip smarkūs kovotojai dėl algų pakėlimo.

Prisimenu vieną fašistinių pažiūrų anglų, net ne darbininką, kuris sužinojęs, kad jo prof. sąjunga kuriam laikui atidėjo algų pakėlimo klausimą, drūtai supykęs šūktelėjo, girdi, sąjungos priekyje reiktų pastatyti komunistą. Tokiu nedakėpėliu yra ir daugiau.

Taigi, komunistams taip įsistiprinus prof. sąjungose, nėra malonu žinoti, kad jos nominavo 45% darbo partijos narių į dabartinį parlamentą. Kai kurių parlamento narių politika prof. sąjungoms nepatiko, jie tuojuo priminė, pareikalavo laikytis linijos. Dėl to kilo jau viešas skandalas ir kai kurie parlamentariai priminė, kad jei prof. sąjungos juos ir nominavo, tai išrinko visa konstitucija, kuriai jie ir atsakingi. Tačiau tų parlamentarų ateitis nėra aiški, mat ateityje jie gali būti išmesti iš partijos kandidatų į parlamentą.

Dar užpernai, kilus kivirčiui tarp angliakasių prof. sąjungos ir vyriausybės, vienas iš komunistų vadų sąjungoje viešai pareiškė, kad jei vyriausybė pakvies kariuomenę, jie kviesią ją padėti angliakasiams.

Teismo nuteisti piketininkai, kurie sunkiai sužalojo keletą darbininkų, turi didelės simpatijas darbo partijos parlamente ir veik trečdalis narių, pareikalavo, kad jie būtų paleisti iš kalinimo. Vėl vienas iš ministrų prasiarė, girdi, mes nenorime pasakyti žmoniems, kad jie priešintųsi įstatymams, bet jei jie jaučia, kad tai turi daryti, jie verti darbiečių partijos paramos.

Galima būtų duoti ir daugiau faktų, kurie rodytų, kad ir įstatymai ir teismo nutarimai kai kurių yra pamunami po kojomis dėl partijos doktrinos, dėl fanatizmo.

Į mokslą irgi įsivėlė partinė doktrina. Griaunama dabartinė mokyklos sistema ir visi varomi į "Comprehensive" sistemą. Išnyksta gerų rezultatų davusios grammar mokyklos. Jos jungiamos su secondary modern mokyklomis. Ir vienos ir kitos turėjo ir gerų ir blogų savybių, bet jos vienu atžvilgiu buvo tikrai geros. Mokinių skaičius jose buvo pakenčiamas, mokytojai ir mokiniai pažino vieni kitus, stengtasi palaikyti šeimos atmosferą. Tuo tarpu dabartinio tipo mokyklos turės tarp 800 ir gal virš 2000 mokinių. Biurokratų, administratorių skaičius jose nepaprastai padidės. Nei mokytojai, nei mokiniai nepažins vieni kitų. Jau dabar kai kurie daviniai rodo, kad mokslas gerokai nusmukęs, rezultatai daug menkesni, negu galima buvo tikėtis. Tai savotiškos kareivinės tik be kariškos drausmės. Kartu stengiamasi panaikinti ir privačias mokyklas, kurios gaudavo tam tikrą pašalpą iš vyriausybės. Toji pašalpa atimama ir tos mokyklos turės verstis vieni iš tėvų kišenės.

Krizei užėjus, darbiečių

vyriausybei vis labiau varžant bendrovių, įmonių pelną, neleidžiant kelti kainų, didinant mokesčius, priverstę dalį bendrovių, įmonių bankrutuoti. Dėka to dalis jų tapo suvalstybinta. Taigi vis mažėja privatus kapitalizmas, bet auga valstybinis ir kartu su juo biurokratizmas.

Blogiausia, kad viskas, kas lig šiol suvalstybinta, neša milžiniškus nuostolius, kuriuos padengia britų piliečiai iš savo kišenių, mokėdami mokesčius, kurie bene aukščiau Europoje. Ir tas suvalstybinimas vis plečiamas, kas kart numatomos naujos aukos.

Ministras Benn neslepia savo idėjų. Anot jo, sveikiausia būtų, jei darbininkai tvarkytų, planuotų savo pačių darbą, priimtų ir atleistų direktorius.

Kitas, neseniai atstatytas ministras pareiškė, kad šioji krizė yra vakarų pasaulio kapitalistinės sistemos krizė. Kapitalizmas veda prie bedarbės, vargo ir kelia oficialines problemas. Atėjo laikas tai pakeisti.

Daugiau jo nepasakyta, bet ir tai kelia eilę klausimų. Kaip pakeisti? Demokratinio keliu, prievartos keliu? Jei prievartos keliu, kelias veda tik į diktatūrą. Į kokią diktatūrą? Socialistai, marksistai mato tik tik vieną diktatūrą — tai dešiniojo sparno. Kairiojo sparno diktatūra marksistams reiškia laisvę, o socialistai, kai ir mato jos pavojų, bijo skelbti, kad ji žiauresnė ir už dešiniųjų diktatūrą, ir ne tik kad nedrįsta kelti balso, prieš ją, bet stengiasi net pataikauti.

Taigi prof. sąjungų auganti galia, marksistinio elemento prasiiveržimas tiek darbo partijoje, tiek prof.

AUKOS DIRVOS ATSTATYMAI

Liet. Žurnalistų S-gos	
Detroito skyrius	100.00
M. K. Čiurlionio minėjimo	
komitetas Detroito	15.00
Šaulių N. M. rengimo	
komitetas Detroito	10.00
A. Markevičius,	
East Chicago, Ind.	12.00
V. Zdanys,	
Wethersfield, Conn.	17.00
D. Kikas, Puerto	
Cabello, Venezuela	2.00
P. Lekutis, Muskegon, Mi.	10.00
G. Vaskelis,	
Dearborn Hts., Mi.	7.00
P. Guobis, Toronto	2.00
V. L. Puškorius, Cleveland	3.00
F. Mažeika,	
Lake Zurich, Ill.	500.00
F. D. Jaras,	
Highland, Ind.	25.00
P. Alšėnas, Toronto	4.85
P. Steikūnas, Chicago	2.00
J. Riauba, Toronto	7.00
P. Mičiulis,	
Columet City, Ill.	7.00
J. Lepeska,	
Richmond Hts., Ohio	7.00
S. Rydelis, Cleveland	7.00
N. Gintalas, Baltimore	2.00
T. Klova, Brooklyn, N. Y.	2.00
F. Juras, Cleveland	7.00
L. Lapinskas, Chicago	2.00
X. Y., Great Neck, N. Y.	13.00
L. Garbačauskas,	
Stayner, Ont.	12.00
V. Puškorius, Cleveland	10.00
S. Tallat-Kelpša,	
Baltimore, Md.	5.00
V. Gilyš, Los Angeles	7.00
J. Narbutas,	
Ville St. Laurent	2.00
A. Trečiokas,	
St. Petersburg, Fla.	2.00
X. Y.,	2.00
V. Kalytis, Great Neck	7.00
Lietuvių Golfo	
Klubas Clevelande	20.00
A. Ragelis, Gulfport, Fla	1.00
J. Kleinaitis,	
E. St. Louis, Ill.	7.00

sąjungose į vadovaujamą eilę yra tas naujas elementas britų gyvenime, kuris gali susprogdinti kraštą iš vidaus ir atversti naują istorijos lapą, kuris paveiks ir visą Europos kontinentą.

K. Gražys, Chicago	7.00
A. Ryan, Centerville, O.	2.00
V. Sirutis, Los Angeles	5.00
N. Matijošaitis,	
Los Angeles	10.00
L. Kronas, Lyons, Ill.	10.00
S. Jaseliūnas, Toronto	7.00
J. Rekašius, Detroit	7.00
A. Sinkus, Rochester	2.00
J. Valaitis, Great Neck	2.00
L. Jankauskienė,	
Mountainside, N. J.	7.00
A. Statulevičienė,	
Weston, Ont.	7.00
F. Lapinskas,	
S. Windsor, Conn.	10.00
G. Marchertas,	
Wauwatoca, Wisc.	10.00
V. J. Steponavičiai, Cleve.	12.00
R. Stimburys, Eastlake, O.	7.00
G. Juškėnas, Cleveland	4.00
LB Brighton Parko Rpyl.	
Valdyba, Ill.	25.00
G. Valantinas, Cicero	5.00
A. Grigaitis,	
Sterling Hts., Mi.	2.00
V. Aglinskas, Chicago	2.00
V. Misiūnas, Chicago	2.00
K. Valužis, Elizabeth, N. J.	2.00
T. Penikas, Woodhaven	2.00
T. Kavaliauskienė, Detroit	2.00
J. Kučingis, Los Angeles	12.00
A. Mažeika,	
Fox Hills, Ca.	20.00
J. Pauža, Cleveland	17.00
I. Juška,	
Nottingham, Anglija	2.00
V. Paulauskas,	
Plymouth, Pa.	2.00
V. Sutkus, Bad	
Kreuznach, Vokietija	27.00
K. Virbickas, Philadelphia	5.00
B. Majauskas,	
Schaumburg, Ill.	2.00
E. Drasutis, Philadelphia	7.00
M. Selivončikas,	
Dorchester	7.00
LB Detroito Apyl.	
(per Stasį Garliauską)	45.00
R. N. Kašubai, Lyndhurst	25.00
Liet. Krikščionių	
Demokratų S-ga Cleve.	10.00
J. Stonkus, Hamilton, Ont.	2.00
S. Jonaitis, Granville, O.	2.00
G. Stančius,	
Mt. Vernon, N. Y.	7.00
V. Vailionis, Munster, Ind.	7.00
E. Stepas, Parma, Ohio	2.00
A. Karsokas, Cleveland	26.00
V. Grauzinis, Chicago	20.00
A. Šukaitis, Hamilton	2.00
B. Vembre, Rochester	7.00
A. Rukša,	
Augsburg, Vokietija	7.00
Palm Beach Liet. Klubas	20.00
R. Medelis, Toronto	2.00
M. Augutis, Rockford, Ill.	5.00
B. Sutkus, Richmond	
Hill, N. Y.	2.00
J. Narušis, Elizabeth, N. J.	7.00
S. Butrimas, Cleveland	7.00
A. Valiulis, Los Angeles	10.00
B. Michels,	
Washington, D. C.	3.00
K. Kazlauskas,	
Cornwells, Pa.	2.00
B. Oniūnas, Maspeeh N. Y.	2.00
V. Morkūnas, Toronto	7.00
E. J. Misiūnas, Chicago	12.00

ATITAIŠYMAS

ANTANAS ŠUKAITIS, Hamilton, Ont., o ne A. Šulaitis, aukojo 25 dol.

Dirvos atstatymo komiteto Chicagoje surinktos aukos

Jonas Šostakas	5.00
J. ir J. Černiauskai	25.00
Vilniaus Krašto Lietuvių	
Sąjunga	5.00
Jonas Burtkus	3.00
Marija Sims	3.00
Alfonsas Žiedas	5.00
Edvardas Milkus	10.00
K. ir J. Kirvilaičiai	10.00
Alfonsas Juška	10.00
Felicia L. Platerienė	50.00
Inž. Pranas Gaizutis	25.00
Ona Pavilčienė	10.00

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvį kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOSNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)



A.A. DIPL. AGR. VLADUI TIŠKUI -- AKADEMIJA PRISIMINTI

Š. m. sausio mėn. 17 d. Lietuvių Tautinis Akademikinis Sambūris ir Lietuvių Agronomų Sąjunga Chicagoje surengė šviesaus atminimo a. a. dipl. agr. Vladui Tiškui turiningą akademią pagerbti.

Pagerbimas prasidėjo pamaldomis Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Šventas Mišias velioniui prisiminti atnašavo tėvas Jonas Barevičius. Mišių metu tinkamą ir nuoširdų pamokslą pasakė apie velionio Vlado Tiškaus nuėitą kelią ir didelę kančios auką tėvynės Lietuvos meilei. Pamaldas savo gražiomis giesmėmis ir dalyvių sielas praturtino iškilioji solistė Dana Stankaitytė.

Vėliau lietuvių tautiniuose namuose įvyko iškilioji akademija a. a. dipl. agr. Vladui Tiškui prisiminti ir jo šviesią ir iškilią asmenybę pagerbti.

Akademiją pradėjo Lietuvių Tautinio Akademikinio Sambūrio pirmininkas Kazys Kasakaitis. Jis savo įvadiniame žodyje priminė, kad agr. Vladas Tiškus ilgąmetis Sibiro tremtinys, spalio mėn. 30 d. miręs okupuotoje Lietuvoje, buvo žymus tautinės ideologijos veikėjas, veiklus visuomenininkas, Jaunųjų ūkininkų ratelių vadovas, Draugijos Užsienio Lietuviams remti Centro Valdybos narys ir paskutinis Nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio Ministerijos žemės ūkio departamento direktorius.

Studijuodamas žemės ūkio Akademijoje Dotnuvoje priklausė tautinės minties studentų korporacijai "Jaunoji Lietuva" ir keletą metų buvo jos pirmininku.

Norėdami pagerbti agr. Vl. Tiškaus šviesų atminimą, jo idėjos pasekėjai ir profesijos kolegos ryžosi surengti kuklią akademią,

IGNAS ANDRAŠIČONAS

kurioje maloniai sutiko papasakoti apie velionio Vl. Tiškaus asmenybę ir apie jo nuveiktus darbus Lietuvos žemės ūkio srityje jo kolegos agronomai ir artimiausi bičiuliai. Šiai Akademijai praversti ir tarti keletą minčių pakvietė agr. Antaną Šantarą.

Agr. Vladas Tiškus meilės ir mirties žaisme

Agr. A. Šantarą šios akademijos turinį pradėjo šitokiais žodžiais. — Mirtis ir meilė. Atrodytų kažkas nepaprasta, kad palyginu tuos du taip skirtingus žodžius, kad jais pradėdau šį amžinos atminties Vlado Tiškaus prisiminimą, paminėjimą. O tačiau, juk masytojai, poetai ir rašytojai ta mintimi yra prirašę knygų. Apie mirtį ir meilę kalbėjo mūsų tolimi protėviai ir pasakose ir dainose ir padavimuose.

Mirtis yra pats aukštasis meilės įrodymas: tautos karžygiai, didvyriai kovotojai ir partizanai...

Kol alkūnėmis stumdome pilkoje kasdienybėje, neretai esame kampuoti, dygūs, nesukalbami ir stačiotai. Betgi toji biologinė būtinybė — mirtis, tarytum atgaivina, suartina.

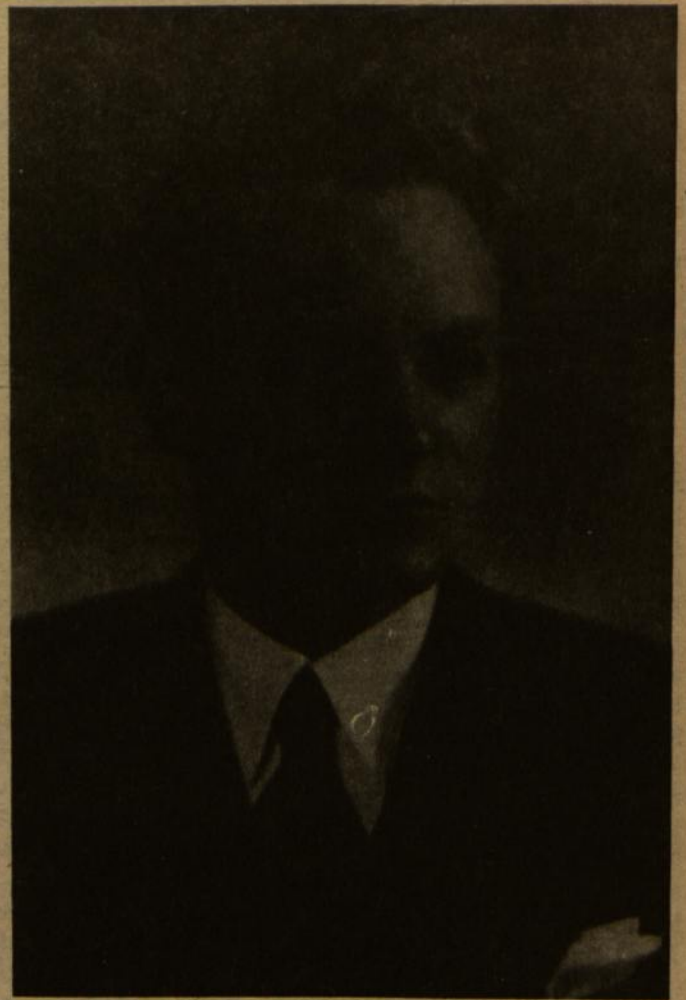
Mirtis ir meilė ir šandien suvedė mus čia. Mirė Vladas Tiškus, o susirinkome ne kokių nors išskaičiavimų, ne mūsų pačių ateities, ne garbės, bet meilės vedini. Mirtyje atgimė pagarbą ir meilę Vladui Tiškui.

Kas buvo Tiškus? — Atsakymas paprastas ir aiškus. Žmogus lietuvis patriotas, visuomenininkas ir ilgąmetis Sibiro tremtinys (1940 m. birželio 19 d. su-

imtas ir Lietuvon grįžo tik 1967 m.). Tačiau nebuvo jį eilinis pilkos asmenybės žmogelis. Vydūnas jį galbūt pavadinęs "sau žmogumi". Iškilėnis už kitus ne mokslais, bet patrauklumu ir visuomeniniais sugebėjimais. Šių dienų mūsų žargonu tariant, pavadintume mes jį "potician" su didelių galimybių ateities žmogumi. Tik prisiminkime Lietuvos Jaunųjų ūkininkų Ratelių Sąjungą, kurioje buvo apie 40000 narių ir kurios kūrėju, augintoju ir jos vadovu buvo Vladas Tiškus. Manau neapsiriksiu sakydamas, kad velionis Lietuvoje buvo plačiausiai žinomas agronomas.

"Sąžinė ir geras vardas yra du dalykai. Sąžinė yra tavo paties padaras, gi geras vardas — kaimynų", — tvirtino šv. Augustinas. Nėra tačiau jokios abejonės, kad be sąžinės žmogui būtų taip plačiai prigijęs ir "gero vardo" pažymys, apėmęs visą Lietuvą.

Šis "gero vardo" turėjimas krito akin ir Lietuvos okupantui. Vladas Tiškus buvo jiems pavojingesnis nei daugelis politikų, buvusių ministerių ir įtakingų tarnautojų. Jau 1940 m. birželio mėn. 19 d. suimamas ir išvežamas į Sibirą. Čia jis, kaip ir visi Sibiro kankiniai, praėjo pro pačios mirties bedugnę. Vėliau pakliuvo į sanitarus, felčerius ir pagaliau po karo geologinių tyrinėjimų komisijos arkliavežiu — izvoščiku. Vėliau jau "izvoščiku" viršininku ir arklių šeriku plačiose Sibiro taigose. Kelias pilnas kančių, sunku, ilgas ir nepavydėtinas. Ir tik 1967 m. grįžo į Lietuvą su tam tikru atžymėjimu pase, kuris neleido apsigyventi Lietuvoje. Tik po ilgų vaikstinėjimų ir kalvarijų "nuo



Agr. Vladas Tiškus 1938 metais.

Ainošiaus prie Kaiposšiaus" pagaliau įsikūrė šiaulėnuose ir draugų iš užsienio padedamas susilipdė namelį, kur ir mirė 1975 m. spalio mėn. 30 d.

Atsinešęs į šį pasaulį visuomenininko dorybe

Agr. Vl. Tiškus labai artimas ir didelės bičiulystės studijų vienkursis kolega agr. Alfonsas Indreika savo gerai apmąstytame žodyje patiekė akademijai šitokią apybraižą.

— Agr. Vl. Tiškus Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės laikmečiu, tarytum meteoras švistelėjęs, buvo viena ryškiausių ir spalvingiausių asmenybių. Jis buvo kupinas jaunatviško džiaugsmo ir idealizmo žemės ūkio kultūrai kelti. Lietuvių Enciklopedijoje pasakyta, kad Vl. Tiškus buvo visuomenininkas. Ši bendra sąvoka neapibūdina jo visuomeniškumo, kaip ekonomistai sako, — žmogus socialinė būtybė. Vl. Tiškus visuomeniškumą atsinešė į šį pasaulį gimimu. Jis buvo visuomenininkas iki sielos gelmių. Visuomeniškumu jis spinduliavo. Visa tai glūdėjo jo būde, jo mokėjime bendrauti su žmonėmis, jo elegantiškame švelnume. Be to, jis turėjo stiprią psichologinę nuojautą pažinti žmones. Tokiu savo socialumu buvo labai patrauklus. Drauge — buvo drąsus, veržlus, idealistas. Veikė Kudirkiškai, — Siekė idealo, tik doro ir aukšto...

Lietuvių tautos ateitin žvelgė pozityviu kūrybingumu. Nepakentė stagnacijos, lėtumo. Dažnai sakydavo, reikia stumti pirmyn, reikia veržtis. Mūsų valstybės aparate dar gausu svetimo raugo, nebūdingo lietuvių dvasiai. Dar daug pri-

sitaikėlių, neveiklių, nekūrybingų. Reikia daugiau jauno kraujo. Reikia daugiau jaunatviškos dinamikos.

Vl. Tiškus neprirašė storų knygų, nei mokslinių darbų ar kitokių kūrinių. Jis tik buvo aktyvus periodinės spaudos bendradarbis. Redagavo "Jaunąjį ūkininką", ūkininko Patarėjo priedą. Suredagavo JŪR vadovą. Parašė "Naujo kaimo kūrėjai", "Sodinkime medelius". Ir apskritai gausiai rašinėjo ūkinėje ir kt. spaudoje. Bet jis savo dinamiška veikla per trumpą laiką, vos per 9 laiminguosius Lietuvos laisvės metus spėjo neišdildomai įminti pėdas mūsų įsibėgėjusios ž. ū. pažangos istorijon.

Lietuvos istorijon laisvės ir nepriklausomybės tarpasnis, trukęs per dvi dešimtis metų, yra plačiąja prasme gražiausias mūsų dvasinės ir ūkinės pažangos kūrinys. Agr. Vl. Tiškus, vienas tauriausiųjų Lietuvos sūnų yra įaugęs į tą kūrinių spalvingą integralinę dalimi. Jo prieš mirtį pasakyti žodžiai "Kaip man norėtusi dar bent kartą pasimatyti su jaunystės draugais, bet tai tik svajonė. Visi gerieji draugai toli, toli, pasauly išblaškyti"...

Tie jo žodžiai, tarytum, to mitologinio aro, "Dainoj apie arą" V. Krėvės apdainuoto, aukso narve patalpinto, besiveržiančio į dangaus mėlynės, į laisvę.

Ką reiškia tie beviltiški žodžiai? Tai troškimas prieš mirtį dar kartą įkvėpti tų didžiųjų laisvės ir jaunystės laikų oro gurkšnį, laisvai išsikalbėti...

Todėl šiandien, minint vieno tauriausiųjų Lietuvos sūnų mirtį, nebepakanka tik palinkėti, kad jam ten

(Nukelta į 8 psl.)



Agronomo Vlado Tiškaus minėjimo, įvykusio Chicagoje, taut. namuose, sausio 17 d., organizatoriai ir paskaitininkai. Iš kairės: V. Indreika, V. Žirgulevičius, K. Kasakaitis, A. Šantaras ir S. Vaičius.

A. Plaušinaičio nuotr.

AGR. VLADAS TIŠKUS...

(Atkelta iš 7 psl.)

būtų lengva žemė. Linkėti-
na būtų, kad jo tie gerieji
jaunystės draugai nesiten-
kintų tik kūkliu paminėji-
mų, bet pasirūpintų Vlado
Tiškaus tikrai pelnytai Lietu-
vos istorijos puslapiuose
atitinkamai atžymėti.

Mirtis prie rožių krūmo

Paskutinis akademijos tu-
rinio atlikėjas ir kalbėtojas,
kuris iš visų Vl. Tiškaus
plačiame pasaulyje išblaš-
kytų gerųjų jaunystės
draugų velioniui yra buvęs
ne tik kaip mokslo ir bendro
agronominio darbo kolega,
bet jo tragiškame gyvenimo
kelyje yra parodęs ir atli-
kęs, kaip tikras brolis daug
materialinės pagalbos ir
tikros broliškos širdies mei-
lės. Agr. Stasys Vaičius at-
skleidė velionio Vl. Tiškaus
iš tremties grįžusio tikrąjį
jo dvasios ir nusiteikimo
pasaulį. Anot bičiulio St.
Vaičiaus patiektų minčių,
kad jis susirašinėdamas su
velioniu per paskutiniuosius
20 metų niekuomet nesusi-
darė nuomonės, kad jis bol-
ševikų būtų perauklėtas ir
užmiršęs savo idealus, meilę
savo gimtam kraštui ir tau-
tiečiams. Lygiai tą pat nori-
u pabrėžti ir apie jo vardu
pasirodžiusius okupuotoje
Lietuvoje paskutiniaisia me-
tais rašinius, kurie mūsų vi-
suomenininkų ir politikie-
rių įvairiai buvo komentuo-
jami. Tik po 27 metų Sibire,
kai išėjo pensijon, buvo a.
a. Vladui leista grįžti tė-
vynėn. Bet ir grįžęs, kaip
man jis rašė, labai abejojo
ar vietos komunistai jam
leis savo krašte numirti.
Atrodo, kad po tiek daug
metų Lietuvos valdžioje sė-
dinčių komunistų jis dar ne-
buvo pamirštas ir pavojin-
gai vertinamas.

A. a. Vl. Tiškus paskutinį
dešimtmetį išgyvenęs šiau-
lėnuose, kai buvo izoliuotas
nuo Lietuvos jaunimo, kai
jo judėjimas buvo suvaržy-
tas ir kiekvienas žingsnis
sekamas, kai jo žodis buvo
cenzūruojamas ir kai jo bu-
vę vienminčiai kolegos ag-
ronomai jo vengė kaip raup-
suotojo. Šitokioje padėtyje
jam esant visą savo energi-
ją pašventė Lietuvos gam-
tos (augalų ir paukščių)
stebėjimui ir savo darže ro-
žių ir kitų gėlių ir vaisme-
džių bei daržovių augini-
mui. Velionis, sekdamas
ypatingai dabar išsivysčiusį
paprūtį, kada tautiškas
solidarumas begali pasi-
reikšti tik bažnyčiose ir ka-
pinėse, kur kasmet vėlinių
išvakarėse uždegamos žva-
kutės simboliškai demons-
truojančios rusenančią viltį
į laisvę. Ir velionis įsigijo
gėlių ir žvakelių, kurias
ruošėsi padėti ant giminių,
pažįstamų ir kaimynų kapų.
Bet likimas lėmė, kad velio-
nis staiga pasimirė beruoš-
damas rožes žiemavojimui

vėlinių išvakarėse. Ir lais-
vės rusenimo simbolinės gė-
lės ir uždegtos žvakutės pa-
puošė jo kapą.

Po šių liūdesių ir ašaras,
spaudžiančių žodžių LTA
Sambūrio pirmininkas K.
Kasakaitis paskaitė velio-
nio pusbrolio Broniaus Tiš-
kaus atsiųstą laišką Aka-
demijos ruošėjams ir daly-
viams.

Brangios sesės ir broliai lietuviai,

Tebūnie leista nors iš to-
lo prabilti į jūs, mieli kole-
gos, lūpomis ir iš širdies
gilumos padėkoti Tiškų gi-
minės vardu už šį suruoštą
nuoširdų pagerbimą a. a.
agronomo Vlado Tiškaus
jam išėjus anapus ribos...

Mirties paliestas ir su-
kniubo numylėtoje tėvų že-
mėje, bet su jo mirtimi nie-
kados neišnyks Lietuvos
dukry ir sūnų širdyse bei
lūpose atminimas to sū-
naus, kuris atvertė naują
vagą Lietuvos žemės kai-
muose. Tai buvo prometejiš-
kas ugnies ir šviesos pažė-
rimas mūsų žemėje, lygus
išvedimui iš balanos gady-
nės į auštančios kultūros ir
mokslo rytdienas.

Jūs ne vienas matėte ir
galėjote stebėti agronomo
Vlado Tiškaus užsibrėžto ir
vedamo darbo pasigrožėti-
nus darbo vaisius, jo užmo-
jai sulaukė daugelio širdin-
gos talkos, ir tas darbas
teikė mūsų lietuviško kaimo
veidą gerovės link.

Man didžiausias džiaugs-
mas buvo girdėti, kad nors
pavergta tauta atpažino sū-
nų ir ištatė garbės sargy-
bą prie jo karsto, pagerbda-
mą jam išeinant anapilin...

Jo troškimas buvo išvesti
kaimą iš tamsos glūdumos
į šviesą. Džiaugiuosi galė-

VICEPREZIDENTAS NELSON A. ROCKEFELLER

IŠ ARTI

GRAŽINA KRIVICKIENĖ

Besilankant į Baltuosius
rūmus, dalyvaujant spaudos
sekretoriaus apžvalginėse
konferencijose, prezidento
ir ponios Betty Ford oficia-
liuose pasirodymuose, nere-
tai tenka sutikti ir girdėti
kalbant prezidentą ir ponią
Ford. Tačiau daug rečiau
yra progų matyti viceprezi-
dentą Nelson A. Rockefeller.
Pirmą kartą iš arčiau
mačiau kai 1975 m. pava-
saryje viceprezidentas buvo
pagrindiniu kalbėtoju prieš-
piečių metu Respublikonų
įvairių tautybių (Heritage
groups) konferencijoje, Wa-

shingtone. Toje konferenci-
joje ir ypatingai priešpie-
čiuose dalyvavo gana daug
lietuvių.

Gausiais plovimais vice-
prezidentas buvo sutiktas
susirinkusiųjų. Savo kalbo-
je, trukusioje apie pusva-
landį, jis pastebėjo, kad
Amerika esanti imigrantų
sukurtas kraštas. Esą čia
susirinkusieji, kaip ir jų tė-
vai, ar seneliai atvyko į
Ameriką vieni kaip politi-
niai pabėgėliai, kiti ieško-
dami tikybos laisvės ar
ekonominio gerbūvio. Ame-
rikos Laisvės statula, iškel-
tu žibintu ir jos papėdėje
įrašyti žodžiai byloja, tarsi
kviesdami atvykstančiuo-
sius, laisvės trokštančius
žmones, atnešti čia savo ne-
dalią, nuovargį. Ilgai nenu-
tilstantys plovimai ir pager-
bimas atsistojimu sekė tą
Rockefeller kalbos dalį, kai
jis pareiškė, kad palaiko čia
susirinkusiųjų troškimus
atgauti laisvę jų tėvynėse.

Rudenį viceprezidentas
su ponija Rockefeller suruo-
šė keletą priėmimų grupė-
mis po pora šimtų pakviestų
svečių, viceprezidentui pa-
skirto namo įkurtuvių pro-
ga. Prieš tai Baltųjų rūmų
korespondentams buvo ap-
rodytas namas. Per neapsi-
žiūrėjimą aš tą progą pra-
leidau. Tačiau jo įstaigai
apie tai pranešus ir pareiš-
kus pageidavimą namą pa-
matyti, turėjau progos pa-
kliūti į devintą ir jau pa-
skutinį pakviestų svečių
priėmimą, dar su pora "at-
silikusių" korespondentų.

Viceprezidento rezidenci-
jai skirtas namas, buvęs
JAV admiralų rezidencija,
buvo pastatytas XIX a. pa-
baigoje Washingtono gra-
žioje vietoje, ant kalvės,
72 akrų parke. 1974 m. Kon-
gresas paskyrė 315,000 do-
lerių to namo remontui.
Tais pačiais metais jame tu-
rėjo apsigyventi, tuo laiku
buvęs viceprezidentas, Ge-
rald R. Ford, bet namas ne-
buvo baigtas remontuoti, o
įvykiai vystėsi greičiau ne-
gu remontas ir Nelson A.
Rockefeller buvo pirmasis
Amerikos viceprezidentas
užimęs su savo šeima šią
valdžios skirtą rezidenciją.

Viceprezidentas su ponija
Rockefeller sveikinosi su
atvykstančiais svečiais prie
iškilmingo rūmų privažiavi-
mo. Beveik nepertraukiama
banga dailiai išsipuošusių
vyrų ir moterų: aukštų val-
džios pareigūnų, ambasado-
rių, kongresmanų, mokslin-
inkų, artistų, pramoninkų
ir kt., pasisveikinę su nau-
jais šio namo gyventojais,
ėjo apžiūrėti atremontuotų
kambarių, iš muziejų pa-
skolintų ir Rockefellerių
nuosavų paveikslų, vazų, ki-
limų, lempų, baldų ir kitų

vertingų dalykų. Viskas iš-
puošta, pritaikinta iškilų
šeimininkų jaukiai būvei-
nei. Tačiau, savotiškiausias
kambarys, tai didžiulis mie-
gamasis. Prie išlenktos
stiklinės sienos — lango,
stovi Elie Nadelman žmo-
gaus didumo bronzinė sta-
tula — "Cirko moteris".
Kambario viduryje, galvu-
galium prie sienos lova, ku-
rios galvugaliu ir pakojo
rėmo plotis 12 pėdų, atro-
do lyg dalis narvelio, iš
bronzos ir medžio grotų. Pa-
kojo rėmas padabintas di-
dele, metaline, žaisvos spal-
vos, lyg ir rūtos šaka. Apie
pėdą siauresnė už grotas ir
vienos pėdos aukščio plat-
forma aptiesta juodo akso-
mo kilimu, ant kurios uždė-
tas pėda siauresnis matras-
cas aptiestas rusvo ir švie-
sės minko abstraktiniai
pamargintu užtiesalu. Toji
lova suprojektuota surrealis-
to Max Ernst, kainavo
35,000 dolerių.

Namą apžiūrėjus buvo
įdomu vėl nueiti stebėti
jeinančius svečius. Tarpe
anksčiau matytų ar sutik-
tų bei pažįstamų asmenų,
pro šalįėjo, draugingai su
viceprezidentu pasisveiki-
nęs ir pakalbėjęs Valstybės
sekretorius Henry Kissin-
ger, buvęs Valstybės sekre-
torius William Rogers su
ponia, Estijos generalinis
konsulas Erns Jaakson su
ponia (Lietuvos atstovas ir
ponia Kajackienė buvo pa-
kviesti į ankstyvesnį pri-
ėmimą), buv. senatorius J.
William Fulbright su po-
nia ir kt. Bet štai, momen-
tui pasitaikius, kada prie
viceprezidento ir ponios
Rockefeller nebuvo svečių,
priėjau prie jų pareikšti pa-
dėką už galimybę atsilan-
kyti į rūmų įkurtuves. Pa-
sakiau, kad esu lietuvių ko-
respondentė prie Baltųjų
rūmų ir kad girdėjau vice-
prezidento pasakytą kal-
bą Respublikonų Tautybių
(Heritage) grupių konven-
cijoje, kuri suteikė lietu-
viams ir kitų komunistų pa-
vergtų tautų žmonėms pa-
guodos ir vilties. Paspaus-
damas man ranką viceprezi-
dentas pasakė, kad jis my-
lįs ir aukštai vertinąs mūsų
tautos žmones už jų nepa-
prastai stiprų siekimą tė-
vynei atgauti laisvę. Jisai
to linki ir tiki, kad mūsų
tauta vėl bus laisva. Su po-
nia Rockefeller pasisveikin-
dama palinkėjau laimės
šiuose namuose.

Vėliau, svečiai ir šeim-
ninkai perėjo į salę — pa-
vilioną, kuriame orkestras
grojo šokių muziką, visi
vaišinosi užkandžiais, gėri-
mais, kava. Kelių šimtų as-
menų minios klegesys, mu-
zikos garsai, pripildė didžiū-

(Nukelta į 9 psl.)

TRUMPOS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1976 PAVASARĮ

KOVO 31 iki BALANDŽIO 8-tos
BALANDŽIO 14 iki BALANDŽIO 22
GEGUŽĖS 16 iki GEGUŽĖS 24

Maršrutas:

Maskva-Vilnius-Kaunas-Trakai
SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!

Vasaros 2 savaitės ekskursijos prasideda
gegužės 31 dieną.

Kainos bus paskelbtos greitu laiku!

Lietuvių ekskursija į
Meksiką — 7 dienoms — tik \$300.00
(po du kambaryje)
Išvyksta š. m. gegužės 1 d.

Registruokitės:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telephone: (312) 238-9787

MINTIJANČIO ŽMOGAUS ŽODIS

VYT. ALANTAS

Atsidūrus tremtyje, mūsų padangėje pasirodė daug naujų rašytojų, dailininkų ir visuomenininkų, kurie, būdami tėvynėje, apie naujas profesijas nė sapnuot

ROCKEFELLER

(Atkelta iš 8 psl.)

Į pavilioną išpuošta žalumynais, gėlėmis. Viceprezidentas pakvietė šokti savo žmoną Happy, paskui dar porą ponių sėdėjusių prie to paties staliuko. Korespondentės ir fotografai visa sekė, fotografavo. Visi netikėtai man ir dar porai korespondentų teko pašokti foxtrotą su viceprezidentu.

Po keletos savaitių, visiškai skirtingose aplinkybėse teko matyti viceprezidentą, mokantį apvaldyti jį puolančių korespondentų būrį, suruoštoje spaudos konferencijoje. Atėjo Rockefelleris į Egzekutyvo rūmų (ten yra viceprezidento įstaiga) auditoriją, lyg pasiruošęs atšiaurios minios puolimams — sutrauktais antakiais, primerktomis, kiaurai peržvelgiančiomis akimis. Jis trumpai pranešė, kad sukvieta korespondentus į šią spaudos konferenciją norėdamas pasakyti savo sprendimą, kad jis ne-kandidatuos su prezidentu Ford 1976 m. rinkimuose, kaip viceprezidentas. Tatai jis daras išvengimui kivirčių Respublikonų partijoje ir kad jisai nenorįs būti galimų ginčų objektu. Esą viceprezidento pareigas jis buvo priėmęs, kad pagelbėtų prezidentui išspręsti kai kurias problemas.

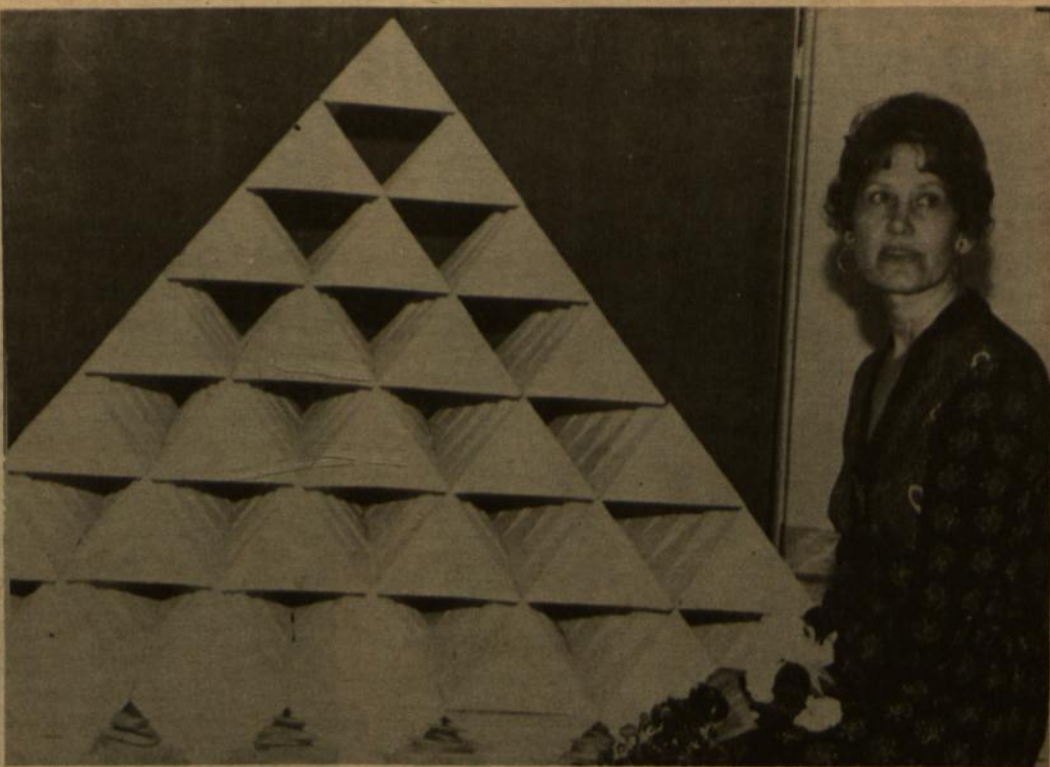
Į korespondentų patiektus paklausimus, jis atsakinėjo trumpai, konkrečiai. Jo atsakymuose jautėsi įgudusio politikos tvirtas savi-mi pasitikėjimas. Kiek įžulesni paklausimai jo netikėtai, kad nepaveikdavo, bet jo atsakymuose jie tarsiuo jo atšokdavo, sukompromituodami paklausėją. Kaip geras aktorius, jis užvaldė auditoriją. Nuotaika pasidarė tokia, kokios jis norėjo — beveik žaisminga. Pasibaigus konferencijai, poros šimtų korespondentų minia nesiskirstė, bet apspitę viceprezidentą reporteriai, besigrusdami artyn jo, tęsė paklausimus toliau. Atrodė, kad jis yra savo draugų tarpe su kuriais dalinasi įspūdžiais, tariasi. Apie savo pareigas kalbėdamas, jis juokaudamas pasakė, kad jo pareigų dalis buvo važinėti į laido-tuves ir kirpti kaspinus. Kai kalba nukrypo apie būsimus prezidentinius rinkimus ir jo kandidatūrą, pasigirdo entuziastingų balsų — Jūs mums reikalingas! (We need you!) ir t.t.

nesapnavo, tik lig šiol dar nebuvo atsiradę filosofų. Dabar, nors ir pavėluotai, tą spragą bando užpildyti detroitieškas Alfonsas Žiedas, praėjusių metų pabaigoje išleidęs knygą — Mintijančio žmogaus žodis — žmonijos humanizacijos problematika. Knyga stamboka, 262 psl. su paties autoriaus sukomponuotu skoningu apvalkalu ir autoportretu.

Autorius plačiai apžvelgia mūsų laikų negeroves ir aplamai nuosmukį mūsų amžiaus, kurį jis vadina "civilizuotos barbarijos" epocha ir ieško išeities iš tos grėsmingos ir tragiškos gadynės. Jis, pav., tvirtina, kad įvairios gamtos katastrofos nedariusios ir nedarinės žmonijai tiek kančių, sunaikinimų ir piktadarybių, "kiek pačių žmonių beprotybės sukurti chaosai ir istorijos procesai" (201 psl.). Kitoje vietoje jis vėl sako: "Chaotiškas, beprotiškas pasaulis".

Atseit, žiedo knyga turi ryškų moralizuojantį pobūdį. Anot jo, mūsų amžius esąs didžioji kryžkėlė, nuo kurios žmonijos istorija turėsianti pasukti kita linkme. Iškeldamas aikštėn teigiamų ir neigiamų jėgų sandūrą, autorius kruopščiai analizuoja tos kovos eigą ir pasėkmes. Darydamas galutinę išvadą, vis dėlto pesimizmo džiunglėse nepasimeta ir tvirtina, kad "teigiamos jėgos visada stipresnės dvasinio gyvenimo srityje ir jos laimi ateitį" (176 psl.).

Alfonsas Žiedas priklauso prie liberalinių mąstytojų: jis istorinius procesus išjungia iš bet kokios antgamtinių jėgų įtakos, nors ir pripažįsta Būties Šamo-



Dailininkė Zita Sodeikienė prie piramidės (kartono ir drobės konstrukcija). Jos darbų paroda įvyko sausio 16-25 d. Čiurlionies galerijoje, Chicagoje.

nės esimą. Jis sako: "Kadangi tikslingi įstatymai, pagal kuriuos yra išsivysčiusi ir mintijanti žmogaus būtybė, tegali būti tik Šamonės sukuriami", tai čia esą tikra, jog esanti ir tokia "Būtybės Šamonė, kuri tais savo tikslingais įstatymais valdo Visatą". (150 psl.).

Negaliu susilaikyti nepacitavęs paskutiniųjų žiedo knygos žodžių, kuriuose, galima sakyti, sutraukta visa jo filosofija: "Todėl, jis sako, žmonijai nelieta nieko kito, kaip apvaldyti savo geidulius ir nedorybes proto bei dorovinėmis pastangomis ir daryti viską, kas galima geriausio, palengvinti savo ir būsimųjų, kurie nėra žmogiškose išgalėse ir valioje, bet priklauso valiai Dieviškųjų Galybių, kurių malonėje yra ir žmonijos likimas". (262 psl.).

Tuos žodžius galėjo pasakyti filosofas, bet taip kalbėti gali ir moralistas bei pamokslininkas: darykime, kas žmogiškai galima, o visą kitą palikime Dieviš-

kų Galybių valiai! Žiedas mintija kaip realistas, tvirtai atsirėmęs į tikrovę, bet galvą paslėpęs už debesų — Dieviškų Galybių prieglobsityje. Vienoje vietoje jis sako, kad rašas naujam žmogui ir naujiems laikams. Aš nežinau, ar jo žodžiu persiims "naujasis žmogus", ir ar jo filosofija pagimdys naujuosius laikus; — apie tai kalbant, reikėtų pasidaryti pranašų, — aš tik žinau, kad žiedo veikalas yra gilių apmąstymų bei ilgo darbo išdava ir, kad, jį skaitant, yra daug kas apmąstytina. Jis parašytas mūsų gadynės negerovėmis susirūpinusio žmogaus, kuris mato pavojus ir jaučia pareigą bet atsakomybė įspėti savo amžininkus.

Mes esame nešami kasdienių įvykių srauto. Mūsų galvosena "sužurnalistinta": mes domimės kasdienėmis sensacijomis, kurias apsigręžę pamirštame. Gerai kad atsiranda, — tiesa, labai nedaug — žmonių, kurie pasišauna pažvelgti plačiau ir giliau į istorijos už-

kulsius ir mėgina atskleisti spyruokles, kurios stumia žmonijos pažangą. Prie tokių žmonių, be abejo, priklauso Alfonsas Žiedas, kuris ne tik žvelgia į praeitį ir kelia aikštėn mūsų gadynės negeroves, bet ir stengiasi parašyti receptą, kaip mes turime gelbėtis nuo grėsiąčių žmonijai pavojų.

NAUJOS KNYGOS



• **Birutė Pūkelevičiūtė. RIMAS PAS KĘSTUTĮ.** Dviejų dalių pasakiškas nuotykis. Lėlės — Birutės Pūkelevičiūtės; nuotraukos — Algimanto Kezio, S. J.; piešiniai ir meninė priežiūra — Kazio Veselkos. Išleido Darna Chicagoje. 80 psl. Kaina \$2.50.

• **Teresė Pautieniūtė. LYG NEBŪTŲ RYTOJAUS.** Debutinis eilėraščių rinkinys. Viršelį piešė Gediminas Kaulėnas. 76 psl. Kaina \$2.50. Išleido Ateitis. Galima užsisakyti Ateities leidykloje, c/o M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mi. 48075.

• **ŠVIETIMO GAIRĖS.** Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Nr. 13 (17) 1975. Leidžia JAV LB švietimo Taryba. Redaktorius — Pranas Karalius (12470 Snow Rd., So. Newbury, P. O. Burton, Ohio 44721). Administratorius — Stasys Rudys (415 Plum St., Michigan City, Ind. 46360). Žurnalo mecenatas — Lietuvių Fondas. Nr. kaina \$1.50.

• **Anatolijus Kairys. Į KOMEDIJOS.** Ku-kū. Didysis Penktadienis, Rūtos ir Bijūnai. Išleido leidykla Dialogas. Iliustravo Z. Sodeikienė. 244 psl. Kaina \$5.00.

DIRVOS 60 METŲ SUKAKČIAI PAMINĖTI AKADEMIJA NEW YORKE

1976 M. VASARIO 1 D., SEKMADIENĮ, 3 VAL. P. P.
KULTŪROS ŽIDINYJE, 361 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N.Y.

Programoje:

PRANAS NAUJOKAITIS, — Spaudos reikšmė išeivijos gyvenime;

ALGIRDAS BUDRECKIS, — Dirva ir tautinės minties spauda;

JONAS RŪTENIS, — Lietuviškas žodis — poema.

Programai vadovauja dailiojo žodžio menininkė —
IRENA VEBLAITIENĖ.

ĮEINANT AUKOJAMA.

Loterijon leidžiamas dail. JUOZO BAGDONO dovanotas paveikslas.

Akademiją rengia ir visus atsilankyti kviečia

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS S-GOS
I IR XI SKYRIAI NEW YORKE

Australijos padangėje

ANTANAS LAUKAITIS

IŽENGIANT 1976 METUS

Aš nežinau ar tik pas mus čia Australijoje, saulei patekiant iš skirtingos pusės, tuo pačiu ir leidžiantis skirtingai kaip visur kitur, tas laikas bėga taip greitai ir nesustabdomai. Metai prabėgo taip greitai, kad žmogus nei nepastebėjai, kaip ir vėl priartėjo laikas valgyti Kūčias, švesti Kalėdas ir sutikti N. Metus.

Praėjusieji metai Sydnėje prabėgo gana ramiai. Bendrąsias Kūčias tautiečiai valgė savajame Lietuvos Klube, prie puikiai paruoštų ir šventiškai papuoštų stalų, matydami Kalėdų senį dalinant vaikams dovanas ir, klausantis per australų radijo stotį, tradicinių jausmingų klebono kun. P. Butkaus šventiškų žodžių, palydint lietuviškomis giesmėmis.

Kalėdų dieną bažnyčia buvo perpildyta ir žmonės, nors ir kaitrios vasariškos saulės šildomi, gausiai susirinko į savąsias pamaldas, kurias atlaikė klebonas. Nors australai ir yra dideli azartininkai ir alaus mėgėjai, tačiau dviejose metinėse šventėse, tai Kalėdų I-ją dieną ir Didįjį Penktadienį, viskas yra uždaryta, ramu ir tikrai šventiška, nors gražieji vandenyno paplūdimiai knibždėte knibžda nuo besimaudančių žmonių. Lietuviai, tur būt kaip ir visur kitur, atlikę bažnytinę pareigą, šventes gerai atšvenčia savo artimųjų privačiuose rateliuose. Baliavojama tikrai lietuviškai.

N. Metai Sydnėje, daugumoje buvo sutikti Lietuvos Klube, kur vidurnaktį klubo pirmininkas V. Simniškis, pasveikino visus ir į Naujuosius Metus buvo įžengta su griausmingai nuskambėjusiu Lietuvos Himnu.

Buvusios Kūčios ir N. Metų sutikimas klube buvo tikrai labai pavykę, nes maistas ir visas parengimas buvo nepaprastai geri ir gana pigūs.

Švenčių metu gana dideli lietuviški rengimai vyko Viktorijos valstijoje: Melbourne — Australijos Lietuvos Katalikų Federacijos dvilyktasis suvažiavimas ir, 440 mylių toliau, Geelonge — 26-ji Australijos Lietuvos Sporto šventė.

Katalikų Federacijos suvažiavimai Australijos lietuvių tarpe įgijo "Mažųjų lietuvių dieną" vardą ir jie vyksta reguliariai kas antri metai. Praeitų metų suvažiavimas buvo pradėtas šv. Jono bažnyčioje pamaldomis, kuriose dalyvavo Melbourne arkivyskupas J. E. Little. Po pamaldų Lietuvos Namuose įvyko iškil-

mingi pietūs, dalyvaujant kviestiniams svečiams ir suvažiavimo atstovams. Pietu metu kalbėjo Federacijos pirmininkas Viktoras Laukaitis, Australijos Liet. B-nės pirmininkas inž. A. Šimkus ir senatorius McManus.

Suvažiavimo metu, šalia formalių posėdžių, paskaitas skaitė dr. P. Bačinskas tema "Bažnytinė revoliucija ir revoliucija bažnyčioje" ir Pr. Pusdešris — "Valančius, Čiurlionis ir Federacija". Meninėje dalyje pasirodė iš Adelaidės atvykęs teatras "Vaidila". Literatūros ir meno vakare dalyvavo rašytojai ir menininkai: P. Pusdešris, M. Malakūnienė, J. Mikštas, G. Vasiliauskienė, J. Rubas ir A. Čelnos vadovaujamas Dainos Sambūris. Gana sėkmingai praėjo jaunimo talentų vakaras, kai visas suvažiavimas buvo užbaigtas N. Metų sutikimo baliumi, kurį kartu rengė Federacija ir Melbourne Apyl. Valdyba.

Jeigu dar tik prieš keletą metų, ypatingai Melbourne, buvo jaučiamas gana didelis nesugyvenimas ir besaikiai ginčai tarp Bendruomenės ir Federacijos, bei paskirų asmenų, tai šiaandien tas viskas yra jau tik nemalonus prisiminimas. Paskutinių kelių metų Federacijos pirmininko V. Laukaičio pastangomis visi buvę nesklandumai yra išlyginti, aršūs laikraščio ginčai užbaigti ir sugyvenimas bei gražus bendradarbiavimas, kaip kad turėtų ir visur kitur būti, yra geras. Federacijos suvažiavimo ir parengimų kviestiniu svečiu tarp kitų buvo ir "Mūsų Pastogės" redaktorius Vincas Kazokas. Naujųjų Metų proga šiuo gražiu bendradarbiavimu tenka tik pasidžiaugti ir palinkėti dar tamparesnių tarpusavio ryšių.

SPORTO ŠVENTĖ

Nors Geelongo mieste gyvena tik keli šimtai lietuvių, tačiau sportiniame gyvenime geelongiškai yra stiprūs, aktyvūs ir neatsilieka nuo kitų, kad ir didesnių lietuvių kolonijų. Ir šioje šventėje dalyvavo visi Australijoje veikia sportiniai klumai. Šventė pradėta tradicinėmis pamaldomis, kuriose visi klubai iškilmingai dalyvavo su savomis vėliavomis. Jas atlaikė Geelongo kapelionas kun. P. Dauknys, pasakydamas ir sportininkams pritaikintą pamokslą. Po pamaldų Lietuvos Namuose įvyko iškilmingi pietūs, kurių metu visus svečius sveikino Gee-



Australijos Sydney LB Teatras "Atžala" pradėjo 1976 metus su Vytauto Alanto veikalu "Šiapus uždangos". Nuotraukoje dalyvavę aktoriai (iš kairės): J. Dambrauskas, S. Skorulis, P. Rūtenis, G. Zigaitytė, J. Maksvytis; (priekyje) D. Karpavičienė ir K. Dauguvietytė-Šniukštienė. Premjera įvyko š. m. sausio 11 d. Sydney Lietuvos Klube ir sutraukė apie 300 svečių.

V. Vilkaičio nuotrauka

longo "Vyties" pirmininkas p. Bindokas, Geelongo Apyl. pirm. dr. Skapinskas, Krašto Valdybos pirmininkas inž. A. Šimkus ir klubų atstovų vardu Adelaidės "Vyties" pirmininkas A. Skiparis. Pietūs buvo ypatingai labai gerai paruošti.

Sportines varžybas krepšinio stadijone atidarė ALFAS Valdybos pirmininkas J. Tamošiūnas. Atidarymo rungtynėse spradėjo praeitų metų vyrų varžybų laimėtojai Adelaidės Vytis ir Melbourne Varpas. Rungtynės visą laiką buvo apylygės ir tik pabaigoje atsipalė melbourniškai ir laimėjo. Vėlesnė vyrų krepšinio žaidynių eiga ėjo labai įdomiai, nes kai viena komanda pralaimėdavo prieš silpnesnę, tai laimėdavo prieš stipresnę, kas atsitiko su Sydnėjaus Kovu, kuris, nors žaidė ir su savo nepilnu sąstatu, tačiau įstengė laimėti prieš šventės nugalėtojus Melbourną, tačiau pralaimėjo paskutiniosios vietos laimėtoji Hobartui.

Moterų varžybose be jokio pralaimėjimo varžybų nugalėtojais tapo Sydnėjaus kovietės.

Berniukų depšinį laimėjo Geelongo Vytis, kai mergaičių čempionėmis tapo Adelaidės Vytis. Vyrų tinklinį laimėjo Sydnėjaus Kovas. Be krepšinio ir tinklinio buvo rungtyniaujamasi stalo ir lauko tenise, golfe ir šachmatuose.

Šventės metu buvo puikiai pavykęs susipažinimo vakaras ir, po dovanų įteikimo ir oficialaus uždarymo, 26-ji šventė buvo baigta didingu N. Metų sutikimu.

Sekančioji sporto šventė, kartu su Lietuvos Dienomis, vyks šių metų pabaigoje Melbourne ir po jos sekančiais metais Tasmanijos saloje — Hobarte.

Šių metų kovo 4 dieną

Sydnėjaus sporto klubui "Kovui" sueina 25-ri metai nuo jų įsikūrimo. Pirmieji šio klubo steigėjai buvęs Australijos Krašto Valdybos pirmininkas J. Vaičaitis ir pirmasis klubo pirmininkas A. Ustjanas yra mirę Amerikoje. Klubas yra plačiai išsivystęs ir kultivuoja eilę sporto šakų. At-

žymi šį sidabrinį jubiliejų, kovo 20 dieną yra rengiama didžiojoje ukrainiečių salėje grandiozinis balius į kurį be kitų įžymiųjų svečių yra pakviesta ir Federalinės bei N. S. W. valstijos sporto ir jaunimo reikalų ministeriai. Sportininkai šį jubiliejų tikisi labai iškilmingai atžymėti.

REZOLIUCIJA LIETUVOS REIKALU JAV SENATE

JAV senato Užsienio santykių komiteto pirmininkas senatorius John Sparkman (demokr., Alab.) atsiuntė raštą Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkui dr. Kaziui Bobeliui, pažymėdamas, kad rezoliucija, jog JAV nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, numatoma, senate bus priimta be užsitiesiančių apklausinėjimų ar debatų. Sen. Sparkman pažymi, kad "tokios rezoliucijos tai aidas JAV oficialios pozicijos, kokią yra paskelbęs prezidentas Fordas. Faktas, kad JAV nepripažįsta Baltijos valstybių absorbavimo buvo absoliučiai aiškiai pareikštas kaip prieš, taip ir po Helsinkio deklaracijos pasirašymo".

Senato Užsienio reikalų komitete yra svarstymui pateikta rezoliucija 319, kuria pabrėžiama, kad JAV nepripažino ir nepripažins Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Svarbu, kad senato nariai gautų iš lietuvių kuo daugiau laiškų ir telegramų, parodančių, jog lietuviai tuo susirūpinę, tą seka ir prašo greičiau tą rezoliuciją priimti.

Visų pirma rašyti JAV Senato Užsienio reikalų komiteto pirmininkui John Sparkman, nariams: Mike Mansfield, Frank Church, Stuart Symington, Claiborne Pell, Gale W. McGee,

George McGovern, Hubert H. Humphrey, Dick Clark, Joseph R. Biden, Clifford P. Case, Jacob K. Javits, Hugh Scott, James B. Percy, Robert P. Griffin.

Rašyti laiškus ir savo valstijos senatoriam. Visų jų adresas: United States Senate, Washington, D. C. 20510.

Laiškui ar telegramai tekstas gali būti toks: "Please support S. Res. 319, which requires assurance of non-recognition of the incorporation of Lithuania into the Soviet Union".

Sukrskime visi, kai Lietuvos likimas to reikalauja. (ALT)

• Dr. Kazys Bobelis paskirtas nariu į JAV mediciniškų programų patarėjų tarybą (National Advisory Council on Regional Medical Programs). Į šią tarybą parinkta tik 12 žmonių iš visos Amerikos. Pareigos trejiems metams. Kadencija baigsis 1978 m. lapkr. 30 d. Dr. Bobelį šioms pareigoms pakvietė JAV Sveikatos, Švietimo ir Gerovės sekretoriaus įstaiga. Taryba darys rekomendacijas medicare, medicaid, tyrimams skiriamų sumų reikalams, vykdančioms projektus, kaip tinkamiau gelbėti nuo širdies, vėžio ligų, nuo kraujo išsiliejimo smegenyse ir sprendžiant kitus medicinos klausimus.

Ar tai buvo kinų nuolaida sovietams?

K. TAUTKUS

Kinijos pasienio sargyba prieš porą metų sulaukė tris sovietų lakūnus nusileidusius Kinijos teritorijoje. Kinijos vyriausybė lakūnus apkaltino šnipinėjimu. Sovietų lakūnai būk pažeidę sieną ne dėl audros ar lėktuvo instrumentų klaidos, bet sąmoningai atvyko rinkti žinias ir šnipinėti. Maskva tuo tarpu tvirtino, kad lakūnai dėl iš tikrųjų stiprios audros buvo priversti nusileisti Kinijos teritorijoje. Dabar kaltinimai

ir nutarimas lakūnus teisti už šnipinėjimą baigėsi staigmena. Visi trys lakūnai, malūnsparnis, irengimai ir irančiai buvo gražinti sovietams pareiškus, kad tikrai išaiškėjo, jog lakūnai nebuvo šnipai, bet didelės audros sukurių nustumti į Kinijos teritoriją. Kadangi Kinija ir Sovietų Sąjunga, nors ir yra komunistinės, bet ideologinius reikalus išvedžioja skirtingai ir tarpusavyje vienas kitą žodžiais stipriai kandžioja, tokia staigmena užsienio kraštuose atkreipė dėmesį, bandant atspėti kas slepiasi už Kinijos nuolaidų Maskvai.

Amerikos spaudos nuomonė beveik sutinka su krašto politine nuomone, bet skiriasi nuo vyriausybės išvedžiojimų. Valstybės departamente tikima, kad staigus kinų nutarimas nėra joks netikėtumas, bet normalus gestas. Kada išaiškėjo, kad kaltinimas buvo neteisingas, kinai lakūnus, kaip ir pridera, paleido ir viską gražino sovietams. New York Times (I.2) vedamajame nepasitenkina vyriausybės aiškinimu ir bando spėti kas slepiasi už Kinijos nuolaidų. Pripažįstama, kad tuo buvo nustebintas ir sovietų ambasadorius, ir Tass, tą žinią paskelbęs. Galimas dalykas, rašoma NYT vedamajame, kad tai lyg ir panašu į 1939 metus, kai Stalinas davė ženklą ir buvo sudarytas sovietų-nacių paktas, leidęs pradėti karą. Kinai irgi davė ženklą, jog su jais galima susikalbėti. Tai atsitiko tuoj po prez. Fordo nelabai imponuojančio vizito ir senato nubalsavimo sulaukyti bet kokią pagalbą antisovietinėms pajėgoms Angoloje. Pekinas pradeda įsitikinti, kad sovietų-kinų karo atveju Amerikos pagalba netenka pasitikėti. Tad ar ne laikas įtempimą ir nesusipratimus mažinti?

Chicago Daily News korespondentas iš Hong Kongo, R

Beech irgi prisiminė kinų netikėtą veiksmą ir išveda, kad prieš Gromyko atvykimą į Tokijo derėtis ir tartis taikos sutarties pasirašymo reikalą, Pekinas be sąlygų rėmė Japonijos reikalavimą, kad Maskva sugrąžintų karo metu okupuotas japonų žemes: Sakaliną ir Kurilų salas. Kinų noras sudaryti su Japonija draugiškumo sutartį, kuri būtų laidas sudarymui 'trečiosios jėgos', galinčios pasipriešinti sovietams. Korespondentas sako, kad ne tik jo asmeniškai, bet Hong Kongo politinių sluoksnių ir Kinijos reikalų stebėtojų nuomonė yra tokia: Pekinas tuo aiškiai ir vaizdžiai pademonstravo Washingtonui savo nepasitenkinimą vedamai su Maskva tariamajai detentei. Kinija šia detente tikrai nepatenkinta, nes ji stiprina Maskvą, kuri yra ne tik Kinijos, bet Amerikos ir laisvojo pasaulio priešas ir dirba, ginkluojasi ji pamokyti. Nei Chou En-lai mirtis Kinijos ir sovietų santykių neatšildys, nepakeis vedamos linijos. Kinija ir Rusija niekada nebūvo artimi draugai. Kinai komunistai, ypač jų vadai labai gerai žino Maskvos komunistų siekius, tikslus ir kombinacijas, vadų šypsnių paslėptas apgales. Hong Kong stebėtojų nuomonė tokia: nėra jokia paslaptis ar mislė dėl lakūnų paleidimo, bet paprastas, naturalus reikalas, naudojamas tarp valstybių.

• Mažoji Lietuva III tomas pasirodys spaudoje šių metų pavasarį ir knygos kaina bus \$15.00. Iš anksto užsisakiusiems tekainuos tik \$10.00. Knyga turi virš 300 puslapių, joje yra 6 studijos apie Mažąją Lietuvą su žemėlapiais, kurių dalis dar niekur nebuvo paskelbta. Knygą redagavo prof. Martynas Brakas. Užsakyamus siųsti su 10 dol.: Lithuanian Research Insti-



Lietuviškosios Skautijos autorius v.s. Petras Jurgela.

LIETUVIŠKOJI SKAUTIJA

Tai stambus, 824 puslapių dailiai išleistas leidinys apie tuos, kurie nešiojo ar nešioja skautų uniformą. Nemaža triūso ir darbo įdėta į tą veikalą. Autoriaus žodyje paaikškėjo, kad jam teko išsiųsti virš 2200 laiškų, kol jis surinko visą medžiagą.

Jei kur atsirado, kurie trūkumai, tai, žinoma, nebus vien autoriaus kaltė, bus ir tų, kurie nepadėjo, kurie neatsakė į laiškus, tarp jų ir rašas šias eilutes. Įvade pažymėta, kad tarp 1917-1949 metų apie 100,000 lietuvių, moterų ir vyrų, perėjo per skautijos eiles. Tai didelis skaičius, palyginus su Lietuvos gyventojų skaičiumi.

"Skautiškoji mokykla išugdė Lietuvai daugeliu atžvilgiu naujas kartas — judrių, nagingų, fiziškai pa-

jėgių, sumanių, mokančių organizuotai dirbti ir darniai bendradarbiauti, optimistiškai, patriotiškai ir krikščioniškai nusiteikusių, šaunių ir valingų lietuvių-lietuvaikių kartas", (305 p.). Anot autoriaus, tai buvo reikšmingiausias LSS nuopelnas mūsų tautai bei Lietuvos Respublikai.

Knyga padalinta į keturias dalis. Pirmoji dalis yra pati stambiausia virš 424 puslapių. Tai faktinė skautijos istorija. Ypač įdomus pats pirmasis skyrius, pirmieji žingsniai, kurie vedė į pasaulinę skautų šeimą.

Šios knygos autorius jau 1916 metais, duodamas įžodį, pradėjo kovą už lietuviškumą ir tai buvo tartum koks simbolinis įvykis, nes toji kova, išskyrus trumpą laisvės periodą, buvo tęsiama okupacijos metais, jina tęsiama ir dabar.

Skautiškojo sąjūdžio plitimas pirmaisiais Lietuvos laisvės metais buvo kiek miglotas kartais, sėdusiai į jau laisvos Lietuvos mokyklos suolą. Taigi net dabar su malonumu sklaidomi puslapiai, ypač tie, kur minimi patys pirmieji metai, bent iki 24-tųjų metų. Tolimesni įvykiai jau daug geriau žinomi dėka atsirusios skautiškos spaudos ir geresnės organizacijos.

Puslapis po puslapio rodo skautijos augimą, stiprėjimą. Vadovų suvažiavimas, vadų lavinimas, vidaus susitvarkymas ir t.t. ir t.t.

Tik gal reikėjo paminėti ir gerokai pagerėjusią materialinę draugovių, tuntų padėti dėka skautų rėmėjų ir pačių skautų sumanumo. Pav. anksčiau keliaujant į stovyklą, reikėjo prašyti brezentų palapinėms iš skautų štabo. Bet vėliau kai kurios draugovės pačios apsirūpino ir palapinėmis ir



Dail. A. Petrikonio kūrinys 'Šventadienis'.

(Nukelta į 12 psl.)

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Ne vien svetimybės mūsų gražią kalbą sujaukia. Mes ir savus žodžius per dažnai netinkamai vartojame. O ypač aitru, kai tokių atvejų daugumas buvo ne kartą šen ar ten kalbos žinovų aikštėn iškelti, pavyzdžiais išaiškinti ir pasmerkti. Matyt, veikia dėsnis, jog geras įgūdis žmogui sunkiai prilimpa, tačiau klaidingas įprotis bemačius prigyja ir tvirtai laikosi, niekaip neišraunamas.

Dar net neperseniai spaudoj buvo rašyta (rodos, J. Bernoto), kad p a l a i k u s tariame ir rašome visai ne vietoje. O taip dažnai, kone kas numeris, laikraščiai pamini kieno nors mirtį ar laidotuves. Ir vis rašoma: palaikai buvo pašarvoti... palaidoti... Čia kalti vyresnieji, kad pamiršo to seno, gero žodžio prasmę, nes jis buvo gyvas ir dažnas, visai aiškus — tai mirusiojo paliekami asmeniški daiktai. Pvz. Po tėvų mirties vaikai už palaikus net susipešė; Ką man palaikų paliksi, kad jau sergi? (taip juokais pašnekindavo ligonį). Šia prasme palaikai vartojami jau nuo senų laikų, o mirusįjį vadino velioniu, numirėliu, kūnu, lavonu. Kodėl mes, svetur patekę, imame sąvokas sujaukinti? Taip kalba žalojama, ir mintys netenka aiškumo.

Bė to, p a l a i k a i — iš viso netinka velioniui žmogui aptarti, nes tai dauginis vardažodis, reiškias ne vientisą daiktą, o atskirų ar padrikų dalių sudėtinį dalyką. Pvz. trejos pirštinės (pastebėjime: ne trys!), dveji batai, šiaudų pagrėbystos ir kt. O tikrą mirusio žmogaus kūnas dar nebūna taip sugedęs, suiręs į dalis, kad reikėtų vardinti dauginiu vardažodžiu. Ir jei mes velionį šarvodami ir laidodami sakome, kad tai jau ne vientisas žmogiško kūno pavidalas, o tik padriki palaikai — mes labai, labai skaudžiai tą mirusįjį įžeidžiame, paniekiname. Ar mums ne gėda?

SKAUTIJA...

(Atkelta iš 11 psl.)
inventoriumi. Štai Kauno "Aušros" tunto trečioji Gedimino draugovė 38 metais jau turėjo visą eilę puikių net liuksusinių palapinių 40-čiai skautų. Be to, kad nereikėtų kirsti medelių lovos, apsirūpinta ir stora "Inkaro" fabriko guma, kuri čiuzinį apsaugodavo nuo drėgmės.

Antroji knygos dalis jau ne vien istorinė, bet kartu ir ideologinė, kiek praktiškai skautų šūkis ir obalsiai buvo vykdomi gyvenime. Prieš akis eilė pavardžių, eilė žygių, kurie reikalavo ir pasišventimo ir ištvermės ir drąsumo. Bet kartu tenka sutikti su įvadu į tą dalį, kad daug kas liko nepaminėtas ar nepaminėta dėl šaltinių stokos, arba, kad kol kas norėta nutylėti.

Trečioji dalis apibūdina pati save: "Lietuva, tėvynė mūsų, tu didvyrių žeme!" Ją sudaro šie skyriai: Pasakiški didvyriai, kankiniai, veikla okupacijų metu, partizanų žygiai, aukos.

Tai tragiškas kartu didingas skautijos laikotarpis.

Paskutinįją ketvirtąją dalį sudaro lietuvių išeivijos ugdymas. Skautų įnašas į kultūrą, meną, mokslą, religinį dorovinį auklėjimą, literatūrą, politinį, visuomeninį gyvenimą.

Jei tektų ieškoti priekaištų, gal reiktų pasakyti, kad vietomis susismulkinta, minimi nebeturį reikšmės įvykiai, kurie tik išpučia puslapių skaičių. Lygiai gal reiktų atsargiau elgtis ir su pavardėmis. Gal nebuvo reikalo įtraukti tų, kurie vieną trečią mėnesį pabuvę skautų tarpe, pabėgo iš jų vėliau "per dantis" traukdami skautų veiklą. Tokie gali patys pasijusti nejaukiai, patyrę kur jie atsirado. Tuo tarpu visa eilė gražiai veikusių, turinčių nuopelnų skilčiai, draugovei, nepateko į knygos puslapius dėl vietos stokos.

Bet, suprantama šios knygos autoriui buvo neįmanoma viską patikrinti, viską žinoti. Jis turėjo pasitikėti savo talkininkais. Tačiau vienoje vietoje jo ir nusikalsta. Atsiranda didelė spraga, kai nerandame šio paskutiniojo dešimtmečio skautų skaučių veiklos tremtyje.

Jei pirmasis kūrimosi periodas, sakyčiau, buvo pionieriškas, reikalaujantis atkaklumo, pasiryžimo; jei nepriklausomybės metais buvo džiaugsmingas periodas, kur šviesi jaunystė skatino veikti ir klišių nebuvo; tai šį dabartinį priskirčiau prie herojiškumo periodo. Dabartiniai skautų vadai, vienetai turi daug sunkesnių uždavinių išsilaikyti, negu bet kada anksčiau. Šį laikotarpį turėtumėm užfiksuoti su visomis pavardėmis, fo-



Juno Beach lietuviai, pasimaudę šiltame Atlante pačiame žiemos šalčių siautėjime, gavinasi Floridos saule prie vandenyno.

FLORIDOS LIETUVIŲ ŽINIOS

MINIŲ MINIOS PRIE ATLANTO

Kiekvienais metais apie šį laiką Floridą užplūsta turistų-atostogautojų būriai ir visa šio krašto gyvenimo kasdienybė pagrindinai pasikeičia. Tačiau, tur būt, vargu ar kas beatsimena, kad tiek daug svečių iš visų šio krašto ir plataus pasaulio kampų ir kampelių būtų kada vienu metu suplaukę į šį amžinosios saulės kraštą. Minių minios gulte užgulė Atlanto pakrantes nuo pat Palm Beach iki pat Key West. Visi keliai ir gatvės buvo užkimštos mašinomis, vairuotojai turėjo net po kelias valandas laukti iki gaus užvažiuoti ant greitkelio. Visi viešbučiai ir privatūs butai liko užpildyti ir daugelis motelių leido keleiviams pernaktuoti banketų salėse ar valgyklų kambariuose ant greitomis parengtų čiuzinių. O dar kiti turėjo net po kelias dienas miegoti automobiliuose šalykėlėse, aikštėse arba tiesiai ant paplūdimio. Ties restoranais ištisomis dienomis stovėjo valgytojų eilės.

Ne maža ir mūsų vien-

tografijomis, pasiektais rezultatais. Turime palikti ateinančioms kartoms dokumentą kaip tremties skautai kovojo už lietuvišką žodį, už lietuvišką sielą.

Suglaudus viską, tenka tik pasidžiaugti šia vertinga knyga, duodančią daug medžiagos, žinių. Kas tūnojo senstančių žmonių atmintyje, kas buvo išmėtyta puslapiuose, dabar surinkta į krūvą, pastatytas ilgai išsilaikęs paminklas, kuris gal sulauks laikų, kada skautų vėliavos vėl atsiras Lietuvos padangėje. Tenka didelę padėką tiek autoriui, tiek jam padėjusiems.

Petras Jurgėla. Lietuviškoji Skautybė. Išleido — Lietuvių Skautų Sąjunga, 824 psl. Išleista 1975 m. R. S.

genčių patraukė Floridos link. Ypatingai daug lietuvių šiais metais atvyko į Palm Beach apylinkes ir atostogas praleido šioje sparčiai augančioje lietuvių kolonijoje. Juno Beach paplūdimys šiomis dienomis buvo daugiau panašus į Palangos vasarvietę: visu pajūriu skambėjo lietuviška kalba. Gaila tik, kad šiais metais pasitaikė šaltokas oras ir svečiams nebuvo per daug malonu maudytis vandenyne.

Palm Beach Lietuvių Klubas nėra didelė organizacija, tačiau jos nariai yra gerai susiorganizavę, visada vyrauja puiki organizacinio darbo nuotaika, tautinė vienybė ir entuziazmas. Tad Klubu valdyba ir visi nariai visomis jėgomis stengėsi galimai svetingiau pasitikti svečius ir pajvairinti jų viešnagę. Klubu ponų iniciatyva ir darbu Juno Beach Metodistų Bažnyčioje buvo parengta bendra Kūčių vakarienė. Prie bendromis jėgomis parengtų stalų vakarienei susėdo virš 80 svečių. Dr. Jonas Šalna sukalbėjo maldą, o solistės J. Šalnienė ir J. Daugėlienė, padėdamos akordeonu Jonuko Šalnos pagiedojo keletą kalėdinių giesmių. Svečius pasveikino ir šeimininkės už

gražų darbą padėjo Klubu pirmininkas J. Daugėla. Šios Kūčių vakarienės išskirtinai kultūringa ir rami nuotaika bei tvarkingas pasirengimas visiems paliko neužmirštamus įspūdžius.

Programoje dalyvavo ir Vilius Bražėnas.

Tęsiant jau pernai pradėtą tradiciją, Klubas ir šiais metais surengė Naujųjų Metų sutikimo balių. Didžiuliam rengėjų nustebimui šis parengimas susilaukė neįtikėtinai didelio pasisekimo. Didžiulė Holiday Inn salė buvo sausakimšai užpildyta ir dar daugelis svečių negalėjo į ją patekti ir turėjo grįžti namo.

Rengėjai staiga užklupti tokio nelaukto pasisekimo, paskubomis nebesuspėjo pilnai pasirengti ir pilnai prisitaikinti prie tokios didžiulės svečių minios. Tačiau kitiems metams jau dabar yra užsakyta šokių muzikos orkestras ir planuojamos kitos sutikimo įvairenybės. Daugelis svečių jau dabar užsitikrino sau vietas sekantiems metams.

Be šių didesnių bendrų parengimų dar buvo surengta ištisa eilė priėmimų privačiose vietose lietuvių rezidencijose. Šiomis dienomis jau tolimieji svečiai pradeda skirstytis ir traukti atgal į šalčius, o šios sau-



Prie Kūčių stalo solistės J. Šalnienė ir J. Daugėlienė gieda giesmes. Su akordeonu Jonukas Šalna.

lėtos apylinkės lietuvių gyvenimas pamažu grįžta į normalias vėžes.

METINIS KLUBO SUSIRINKIMAS

Sausio 10 d. buvo sušauktas metinis Palm Beach Lietuvių Klubu narių susirinkimas, kuris ir šį kartą buvo gausus — jame dalyvavo visi čia gyvenantieji nariai ir keletas svečių.

Valdybos pirmininkas J. Daugėla padarė platesnį pareiškimą, kuriame atkreipė dėmesį, kad naujai susikūrusi mūsų kolonija ir jos visi nariai gyvena ypatingose sąlygose. Tūkstančiai mūsų tautiečių iš visų šio krašto kampų ir didmiesčių keliaudami iš šiaurės į kraštutinius pietus, pravažiuoja pro Palm Beach, čia apsisotėja, stebi šios kolonijos lietuvių gyvenimą ir sugyvenimą, patys jį pajvairina, bet taip pat ir išsiveža ilgesniam laikui gilius įspūdžius bei prisiminimus. Visa tai labai riboja tiek paties klubo visuomeninę veiklą, tiek ir visos kolonijos lietuvių kasdieninius tarpusavio santykius.

Klubas pereinamais metais organizaciniai ypatingai sustiprėjo, pagausėjo keliolika naujų narių ir gyvai reikėsi vietos viešajame gyvenime. Klubu organizacija savo narių susiklausimu, vieningo darbo nuotaka ir entuziazmu bei tarpusavio solidarumu, kuris pasireiškė per visus metus, tikrai gali būti tobulo visuomeninės veiklos pavyzdžiu ir platesnei išeivijos aplinkai.

Šiems metams išrinkta nauja valdyba: pirm. — J. Daugėla, pirm. pavaduotojas — V. Tomkus, vicepirm. — A. Juozaitienė ir V. Garmienė, izd. — V. Žibas, sekretoriai — V. Mickus ir A. Biliūnienė.

Metiniam susirinkimui pavyzdinčiai ir sklandžiai vadovavo V. Mickus, sekretoriavo — A. Biliūnienė.

Susirinkimas pavedė naujai valdybai tuojau imtis iniciatyvos surengti galimai didingesnį Vasario 16 d. — Tautos šventės iškilmingą prisiminimą. Šis minėjimas įvyks vasario mėn. 7-8 dienomis Juno Beach.

JUOZAS AUDĖNAS KALBĖS FLORIDOJE

Palm Beach Lietuvių Klubas rengia vasario 16 dienos minėjimą. Minėjimas įvyks vasario mėn. 8 dieną Juno Beach Metodistų bažnyčios patalpose.

Minėjime kalbės buvęs žemės ūkio ministeris, VLIKo steigėjas ir žymus visuomenės veikėjas Juozas Audėnas.

Minėjimo meninę programą išpildys solistė Juozė Krištolaitytė-Daugėlienė.

Tikimasi, kad į šį minėjimą atvyks ir daugiau mūsų tautiečių iš kitų Floridos kolonijų.

J. Dg.

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTENAS

• REPETICIJOMS paskyręs apie 500,000 valandų, kelionėse su gastrolėmis V. Vokiehijoje, JAV ir Kanadoje padaręs apie 17,500 mylių kelio Dainavos ansamblis, nuo 1950 m. reziduojąs Chicagoje, švenčia 30 m. veiklos sukaktį ir toji sukaktis bus atžymėta vasario 28 ir 29 d.d. Dainavos ansamblio statomu nauju muzikiniu veikalu "Pamario pasaka". Faktinai ansamblis įsisteigė 1945 m. vasarą V. Vokietijoje. Dainavos vardu buvo pavadintas 1946 m. vasarą, ansamblio meno vadovo pareigas perėmus muz. Br. Jonušui. Todėl ansamblio 30-tasis gimtadienis turėjo būti paminėtas 1975 m. šventė buvo atidėta vien dėl to, kad nespėta paruošti naujo, originalaus veikalo sukaktiniam šventei. Dabar gi parengiamieji darbai rieda prie pabaigos ir todėl sausio 14 d. Tautiniuose namuose įvykusioje lietuvių spaudos, TV ir radijo darbuotojų spaudos konferencijoje sužinojom visas paskutines naujienas apie Dainavos sukaktį ir naująjį muzikinį veikalą.

• SPAUDOS konferenciją šaukė Dainavos ansamblio valdyba, o ją globojo Dainavos ansamblio globėjai per 12 paskutinių metų — Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai. Į spaudos konferenciją buvo pakviesti naujojo veikalo meno vadovai, ansamblio valdyba ir lietuviškų laikraščių, TV bei radijo valandėlių vadovai. Viso susirinko apie 25 asmenys. Pirmiausia globėjai pavažiavo šilta vakariene, po jos priartėjom prie pagrindinio tikslo — informacinio pokalbio, kurį moderavo rašantis šią skiltį. Informacinius pranešimus padaryti buvo paprašyti "Pamario pasakos" muziki-

nis autorius ir Dainavos ansamblio men. ovadovas muz. A. Jurgutis, veikalo režisierė akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė, veikalo dekoratorius dail. J. Daugvila ir ansamblio valdybos pirm. A. Smilga. Rašyt. D. Bindokienė ansamblyje dainuoja jau 10 m., ji yra kelių jų tarpe ir premijuotų knygų autorė mūsų jaunimui. Ansamblio valdybės pakviesta, artimai bendradarbiaudama su muz. R. Jurgučiu, ryžosi sukurti libretą naujam muzikiniam veikalui. Libretas iš žvejų gyvenimo senais, pagoniškais laikais. Įvairiose fantastinėse scenose, vykstančiose Baltijos pajūryje, ryškus ne tik žmonių, bet ir tėvynės meilės motyvas. Muz. A. Jurgutis šiam libretui sukūrė tokią muziką, kuri būtų suprantama ir artima paprastam, eiliniam klausytojui. Vietomis panaudoti liaudies dainų motyvai, reikalingais priartėjama ir prie nuosaikios modernizmo. Dviejų veiksmų veikalas 45 minutės muzikos, septyni atskiri masiniai ansamblio išėjimai su naujomis dainomis, taip pat M. Momkienės, V. Paulauskaitės, V. Liorento, V. Radžio ir J. Savrimo solo dainos, duetai ir trio. Šalia jų, fantastinės scenose baletas, atliekamas balerinos V. Karosaitės ir J. Puodžiūno baletų studijos mokinių. Veikalą palydi 16-kos žmonių orkestras, muz. A. Jurgučio žodžiais, visai pakankamas tokio stiliaus bei apimties veikalui. Režis. Z. Kevalaitytė-Visockienė pastebi, kad "Pamario pasaka" jau nebėra montažas, tapatingas Dainavos lyg šioliniams pastatymams, bet ištiesinis veikalas. Repetacijos pradėtos vėlokai, spalio mėnesį. Režisierė tikisi, kad jei veikalo dalyviai atiduos 50 procentų darbo ir talen-



Dainavos ansamblio globėjas dr. L. Kriaučeliūnas atidaro šampano butelį, kiek išgasdinęs "Margučio" radijo vadovą P. Petrutį, kad ant jo netrykštų šampanas. Toliau matome "Lietuviai TV" vadovą T. Šlutą, žurn. J. Janušaitį, N. Baroniene.

V. Jasinevičiaus nuotr.

to, veikalas bus įdomus ir žiūrovų mielai sutiktas. Pastebėjusi, kad iki šiol mūsų visuomenėje Dainavos ansamblis buvo traktuojamas gal daugiau kaip pamotės vaikas, prašė lietuvių visuomenę labiau Dainavą domėtis, stipriau ją remti, nes, jei neturėtumėm Dainavos, kas mums išvestų į sceną tokius originalius muzikinius veikalus, kaip "Pamario pasaka". Dail. J. Daugvila, jau ne vieną kartą dekoravęs Dainavos veikalus tikrai kūrybingomis ir lyrikos pilnomis dekoracijomis, pasisakė, kad 10 m. yra gyvenęs Klaipėdoje, dienų dienomis stebėjęs Baltijos jūrą, ir todėl "Pamario pasakoje" pažadėjo atkurti iš dalies realų, iš dalies ir fantastinį Kuršių pamarį.

• IŠ MENO vadovų pasisakymų sužinojome, kad Dainavos ansamblio sukaktiniam šventei statomas veikalas bus tikrai šviežias, įdomus ir masėms puikiai suprantamas. Ansamblio valdybos pirm. A. Smilga savo pranešime atvėrė ir kitą medalio pusę — finansinę. Visgi "Pamario pasakos" pastatymas, kad ir labai sumažinus orkestrą bei

kitas pozicijas, atseis apie 16,000 dol. Išpardavus abiems spektakliams bilietus Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje (niekas neabejoja, kad jie būtų neišparduoti), pajamų bus 12,000 dol. Tadgi ir prie geriausių norų susidarys apie 4,000 dol. deficitas. Tą sumą turės sudėti aukotojai, geros valios lietuviai, nes, ne vieno posėdyje dalyvavusio pareiškimu, išseivijos lietuvių tikrasis menas negali išsilaikyti be mecenatų aukos. Vos pradėjus ruošti "Pamario pasaką", 1,000 dol. auką Dainavai įteikė jų globėjai I. ir dr. L. Kriaučeliūnai. Jų pavyzdžiu seka ir kiti su mažesnėmis aukomis. Todėl valia tikėti, kad Dainavos ansambliui biudžetui subalansuoti trūksta mi 4,000 dol. mecenatų bus sudėti ir ansamblis, atšventęs 30 m. sukaktį, nesės į nuostolius, o gražią "Pamario pasaką" dar parodys įvairiose gastrolėse. Muz. A. Jurgutis ir kiti aiškiai pabrėžė, kad ir 30 m. sukaktį atšventęs Dainavos ansamblis neturi užsidaryti, bet žengti, į kūrybingus ateities kelius, pasikvietus ir jaunas jėgas.

• INFORMACINIS posėdis praėjo taip sklandžiai, kad spaudos, TV ir radijo atstovams beveik nebebuvo ko beklauti. Džiaugiamės, kad neperseniai iš okup. Lietuvos pabėgęs muz. A. Jurgutis puikiai dirba savo profesinėje srityje Chicago muzikos konservatorijoje, kur jis yra ne tik dėstytojas, bet ir kamerinio choro vadovas, kad vakarais visas jėgas skiria lietuvių meno vienetais — Dainavai ir Lietuvių operai, kad su rašyt. D. Bindokienės pagalba sukūrė tokį šviežią muzikinį veikalą, kad Dainavai pavyko gauti puikius meno vadovus, solistus, baletą, kad ansamblyje dar yra 55 ištvermingi choristai, dalyvausią "Pamario pasakos" pastatyme. Nuoširdi padėka buvo išreikšta ansamblio globėjams už puikias vaišes, gi dr. L. Kriaučeliūnas, taręs uždaramąjį žodį, kvietė visus pakelti šampano taures už inž. A. Rudį, tą vakarą šventusį 65 m. amžiaus sukaktį, ir antrą tostą už 30 m. švenčiančią "Dainavą". Globėjo pakviesti, visi iš širdies sugiedojom "Ilgiausių metų".

VASARIO 16 MINĖJIMAS CHICAGOJE

Vasario 16 d. akto sukaktis pavienių organizacijų minima įvairiose vietose. Bendrinis visos Chicago Lietuvos nepriklausomybės minėjimas šiais metais bus vasario 14-15 d.d. Rengėjai — Chicago Lietuvos Tarybos prezidiumas.

Vasario 14 d. 12 val. pagerbimas žuvusiųjų už Lietuvos laisvę, padedant vainiką prie paminklo Jaunimo Centro sodelyje.

Vasario 15 d. 10 val. ryte pamaldos šv. Kryžiaus bažnyčioje katalikams. Pa-

(Nukelta į 14 psl.)



Dainavos ansamblio spaudos konferencijoje išpūdziais dalinasi "Pamario pasakos" režisierė akt. Z. Kevalaitytė-Visockienė, Dainavos meno vadovas ir "Pamario pasakos" muzikos autorius muz. AL. Jurgutis, "Pamario pasakos" libreto autorė rašyt. D. Brazytė-Bindokienė. V. Jasinevičiaus nuotr.

CHICAGOJE DIRVAI PAREMTI BALIUS

įvyks 1976 m. vasario 28 d.

LIETUVIŲ TAUTINIUOSE NAMUOSE, 6422 S. KEDZIE AVE., PRADŽIA 7:30 VAL. VAK. ĮEJIMAS ASMENIUI 10 DOL.

BALIAUS PROGRAMA:

Grožinio žodžio akimirka — EGLĖ VILUTIENĖ,

Dainos — VANDA STANKIENĖ,

Muzika — AŽUOLAS STELMOKAS ir ORKESTRAS.

Įtarpuose — karšta vakariene, loterija ir visą laiką gera visų dalyvių nuotaika.

Vietos užsakomos telefonu 476-6341 (A. Kremerienė) arba 434-7270 (E. Valiukėnienė) vakarais.

Chicago ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti į šį DIRVAI paremti ruošiamą balių.

Rengėjai: AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS CHICAGOŠ, CICERO ir EAST CHICAGOŠ SKYRIAI

(Atkelta iš 13 ps1.)
maldų metu gieda Dainavos choras. Tėviškės parapijos bažnyčioje pamaldos evangelikams; giedos parapijos choras.

Vasario 15 d. 2 val. p. p. Maria HS iškilmingas posėdis. Pagrindinis kalbėtojas prof. dr. J. Puzinas. Meninėj programoj dalyvauja solistė Genė Ugianskienė, akomp. D. Lapinskui ir "Tėviškės" evang. liut. parapijos choras, diriguojant Jurgiui Lampsačiui.

Visuomenė kviečiama minėjime gausiai dalyvauti. Šiais metais Chicagos Lietuvių Tarybai pirmininkauja Casimir Oksas.

APLANKĖ DR. J. BARTKŲ

ALT S-gos Chicagos skyriaus nariai aplankė šios Sąjungos garbės narį dr. J. Bartkų, šiuo metu besigydantį namuose. Lankytojai, reikšdami pasitenkinimą ligonio nepaprastu sutvirtėjimu, ligų nugalėjimu, pakvietė jį į Dirvos balių.

— Kada bus tas balius?

Išgirdęs atsakymą, kad tai bus vasario 28 d., dr. Bartkus šypsodamasis atsakė:

— Šį kartą dar nedalyvausiu, bet kitą kartą, manau, būsiu su Jumis...

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

MINĖSIME VASARIO 16

Vasario 16 numatoma paminėti sekmadienį, vasario 15 d. tokia tvarka: 10:30 atnašaujamos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės mišios visose trijose lietuvių parapijų bažnyčiose. Organizacijos su vėliavomis dalyvauja savo pasirinktoje bažnyčioje.

Minėjimas - akademija įvyks 1 val. Kultūros Centre, 25335 West 9 mile Rd., Southfield, Mich. Visos organizacijos dalyvauja su vėliavomis ir jas tvarko "Švyturio" jūrų šaulių kuopa. Kalbas pasakys: Dr. Vytautas Dargis iš Chicagos ir angliškai kongresmanas James Blanchard. Meninę dalį atliks: vakalinis moterų ansamblis vadovaujamas muz. Stasio Šližio ir dar kai kurios kitos meno jėgos. Prie įėjimo bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams ir visos persiūtotos ALTui. Aukų rinkimui vadovauja DLOC vicepirmininkė Elžbieta Paurazienė.

Rengėjai DLOC prašo visus lietuvius vėliavos pakėlimo ir jos 5 v. v. nuleidimo, mišiose ir minėjime-akade-

mijoje gausiai dalyvauti, o moteris, mergaitės ir vyrus dėvėti tautinius rūbus arba organizacijų uniformas. Lietuvos vėliavos prie miesto rotušės pakėlimas įvyks vasario 16 d., pirmadienį, 8:30 ir nuleidimas 5 val. vakare.

LKMA SUVAŽIAVIMO BELAUKIANT

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos 10 suvažiavimas įvyks šiais metais Padėkos savaitgalyje lapkričio 25-28 d. Detroito. Jame dalyvaus: psichologai, literatūros kritikai, architektai, gydytojai ir kiti įvairių sričių žinovai. Jų tarpe manoma turėti 3-4 mokslinius ir iš Europos. Suvažiavime bus: paskaitos, simpoziumai ir parodos. Suvažiavimo koordinatorius dr. Justinas Pikūnas. Žinoma, jam padėti bus sudaryta įvairių komisijų.

Praeitų metų gale prof. dr. J. Pikūnas, Detroito Universiteto Psichologijos Departamento vedėjas, savo kabinetą sukvieta Detroito spaudos darbuotojus, kuriame ir man teko dalyvauti.

Prof. J. Pikūnas šiek tiek papasakojo apie Detroito Universitetą. Universitetas 1977 metais švenčia 100 metų sukaktį. Jis davęs universiteto vadovybei pasiūlymą susukti universiteto gyvenimo filmą ir tam darbui rekomendavo kun. A. Kizį iš Chicagos. Bet Universitetas pasiūlymo nepriėmė ir pasikvietė vieną detroitieškį.

Apie Lietuvių Katalikų Mokslo Akademiją žinių pateikė raštu, iš kurio sužinota, kad Akademia įkurta 1922 metais Lietuvoje. Jos pirmuoju pirmininku buvo Vysk. J. Skvireckas. Pirmieji 3 akademijos suvažiavimai įvyko Lietuvoje. Ketvirtasis — tremtyje Romoje 1957 metais.

LKMA yra išleidusi aštuonis suvažiavimo darbų tomus ir penkis metraščius. Devintas suvažiavimo ir šeštasis metraštis spausdinami. Akademijai vadovauja prof. dr. kun. Antanas Liūma Romoje. Akademia turi virš 200 narių. Suvažiavimus šaukia kas treči metai. Skiria premijas už mokslo veikalus, religinės temos veikalus ir už visuometinį žurnalistinį darbą. Premijos suma \$1000. Gali būti metų bėgyje paskirtos ir visos trys premijos.

Macenatas kun. dr. J. Prunkskis. Akademijos nariai gauna LKMA leidinius papigintomis kainomis. Kur yra bent 5 akademijos nariai, veikia židiny.

Detroito židinį sudaro: prof. dr. Justinas Pikūnas, dr. Adolfas Damušis, inž. Jurgis Mikaila, inž. Leonas Bajoriūnas ir Marijonas Šnapštys.

DETROITO ŽURNALISTŲ SUSIRINKIMAS

L. Ž. S-gos Detroito skyriaus narių metinis susirinkimas įvyko sausio 11 d. Kultūros Centre. Dalyvavo: Vladas Selenis, Alfonsas Nakas, Antanas Grinius, dr. Kazys Karvelis, Vytautas Kutkus, Vladas Mingėla, Vytautas Alantas, Alfonsas Žiedas, Viktoras Nakas, Stasys Garliauskas, Jonas Urbonas — nariai ir Anelė Žiedienė, Irena Alantienė ir Bronė Selenienė — svečiai.

Pranešimus apie veiklą padarė: pirm. V. Selenis, sekr. A. Nakas, išd. A. Grinius ir revizijos komisijos pirm. V. Kutkus. Skyrius praeitais metais turėjo surengęs 4 popietes ir 3 pasikalbėjimus. Išrinkta ir nauja 1976 metams valdyba: Alfonsas Žiedas — pirmininkas, Vladas Mingėla — sekretorius ir Antanas Grinius — išdininkas. Į revizijos komisiją: Vytautas Kutkus — pirmininkas ir Stasys Garliauskas ir Antanas Sukauskas — nariai.

Susirinkimas nutarė paskirti aukų: Nuo gaisro nukentėjusiai Dirvai 100 dol., Kultūros Centrai 50 dol. ir prof. J. Brazaičio paminėjimui 10 dol.

Vytautas Alantas pranešė apie įvykstantį sausio 24 d. Chicagoje spaudos balių ir kvietė jame dalyvauti. Alfonsas Žiedas padėkojo už pasitikėjimą ir išrinkimą pirmininku.

ŽIEMOS IŠVYKA

Vasario 1 d. Dainava bus atidaryta žiemos sporto mėgėjams ir visiems tiems, kurie nori žiemos grožiu Dainavoje pasigėrėti. Nuo Rambyno kalno puikus rogučių kelias perneša roges beveik per visą ežerą.

Pačiūžininkams Spygliaus žiūžykla, o cross-country slidininkams — kelių mylių slidinėjimas.

Baltųjų Rūmų salėje sušalusieji galės pasišildyti prie židinio, išgerti karštos kavos ir suvalgyti lėkštę sriubos. Stovykla bus atidaryta 10 val. ryto.

• Bicentennial lietuvių komitetas sudarytas iš įvairių organizacijų yra pakvietęs Alfonso Mikulskio vadovaujamą "Čiurlionio" ansamblį iš Clevelando gegužės 4 d. Fordo auditorijoje atlikti dainų ir tautinių šokių koncertą. Visuomenė prašoma remti komiteto planų vykdymą savo gausiu atsilankymu. Komitetui vadovauja inž. Jurgis Mikaila.

Jūs
galite būti
žvaigžde jūsų naujame
dvigubame pristatyme



Dvi didelės galimybės laimėti Ohio loterijoje kas savaitę. Ir laimėti nepaprastai gausias dideles premijas! Kaip \$1000 kas mėnesį per visą gyvenimą. Arba \$100,000 grynais. Gal būt visą milijoną! Taigi įsigykite bilietus galimam laimėjimui šiandien!

*Minimumas \$400,000.



Aurelija Balašaitienė

PER KANKLES Į TAUTINĮ APSISPRENDIMĄ

"Nežiūrint, kad aš negaliu laisvai lietuviškai kalbėti, aš jaučiuosi turinti lietuviškas šaknis", melodingu balsu kalba mėlynakė, geltonplaukė Akrono Universiteto studentė Daleen Walsh, kurios mamytė, antros kartos lietuvaitė, skatina savo jaunąją kartą mylėti jos protėvių kultūrą ir atpažinti savo kilmės šaknis. Lankiusi Vysk. Valančiaus lituanistinę mokyklą keturis metus, Daleen su dideliu malonumu prisimena savo mokytoją Ritą Premeneckienę, kuri pajėgė perduoti Daleen lietuvių kalbos pagrindinį žinojimą. To išdavoje Daleen supranta pokalbius, tačiau laisvai nekalba.

Lituanistinėje mokykloje įstojęs į Alfonso ir Onos Mikulskių vadovaujamą "Aukuro" Ansamblių, ji stebėjo savo drauges lietuvaites grojančias kanklėmis, kurių muzika bei skambesiai ji buvo sužavėta. Iš prigimties muzikali, angliškoje mokykloje nuolat gaunanti pagrindines roles didesniuose mokyklos pastatymuose (pvz. pagrindinė rolė operetėje "Wizard of Oz"), ji nutarė mokyti kankliuoti. Šešeris metus lankiusi Onos Mikulskienės kanklių studiją, įsigijusi kankles, Daleen tapo viena iš geriausių kanklininkių, pasiekusi gan aukštą kanklių virtuoziškumo laipsnį. Jai asmeniškai komp. Alfonsas Mikulskis suharmonizavo muzikaliniai komplikotą veikalą "Ant ežerėlio rymojau".

Jos dabartiniame kanklių repertuare, šalia viršminėtos kompozicijos, dar yra A. Mikulskio kanklių kompozicijos "Skamba, skamba kankliai", "Subatėlė", Lietuvos Himnas ir kt.

Daleen Walsh pamėgo lietuvišką muziką Alfonso ir Onos Mikulskių įtakoje. Ji randa, kad lietuviška savo melodijos gilumu, savo muzikinės temos įvairumu yra skirtinga, originali ir viliojanti. Nežiūrint jos devyniolikos metų, Daleen žiūri į mūsų muzikos interpretaciją filosofiskai, ieškodama joje žmogaus dvasios atspindžių ir senos kultūros bruožų.

Virš penkerių metų Daleen buvo Čiurlionio Ansamblio kanklininke, drauge su ansambliu apkeliausi visą eilę lietuviškų kolonijų Amerikoje, Kanadoje ir Pietų Amerikoje. Ji jaučiasi praturtėjusi, įsigijusi naują, platesnę muzikos,

žmonių, svetimų kalbų pažinimą.

Daleen Walsh ypatingai įvertina Onos ir Alfonso Mikulskių kantrybę ir pasišventimą, jų norą perduoti tą gilųjį, paslaptinę lietuvių dvasios momentą, kuris tampa gyvu kanklių muzikos skambesiu. Jos maloniausi atsiminimai apjungia Čiurlionio repeticijas, kanklių muzikos pamokas, keliones su lietuvišku jaunimu. Ji pripažįsta, kad jos asmeniškai pasaulis yra praturtintas, kad jos jauna asmenybė sustiprinta per lietuvišką dainą ir lietuvišką muziką. Ji jaučia stiprų saitą su lietuvių etnine grupe ir, progai pasitaikius, pabrėžia savo lietuvišką kilmę su pasididžiavimu. Nežiūrint viską supilkinančios laiko dvasios, ji nori skirtis iš kitų. Daleen Walsh, ieškodama savo vietos gyvenime, pasirinkusi gailestingosios sesers profesiją, buvo priversta išvykti iš Clevelando. Savo atostogų metu ji suranda laiko pabendrauti su savo buvusiais kolegomis ir mokytojais, dalyvauti lietuviškuose subuviuose. Iškilmingų pietų metu Čiurlionio naujose repeticijų patalpose Daleen Walsh atsisveikinimo proga buvo apdovanota



Daleen Walsh

plokštele.

Reikia tikėtis, kad mūsų liaudies muzikos dvasia jaunios Daleen sieloje įrašė neišdildomus pėdsakus.

• ALRK Moterų S-gos 36 kuopos iškilmingas susirinkimas įvyks vasario 1 d., sekmadienį, po 10 val. pamaldų, Nauj. parapijos mazgoje salėje.

• Skautininkių draugovės sueiga įvyks vasario 1 d. 5 v. p. p. s. l. Giedrės namuose.

• Ignas Janavičius, gyv. Clevelande, ištiktas širdies smūgio, paguldytas į Euclid

General ligoninę. Linkime greitai pasveikti.

• Apolonija ir Valdemaras Šenbergai džiaugiasi su-

laukę 17 anūko, sūnaus Jurgio šeimoje gimus pirmagimiui sūnui.

• Pensininkų Klubo pirmas 1976 metų suėjimas įvyks vasario 5 d. 1 val. p. p. Naujosios parapijos virtutinėje salėje, kaip ir praėjusiais metais.

• Dirvos atstatymui čekį 35 dol. sumoje atsiuntė ne K. Vaičeliūnas, kaip buvo Dirvoje paskelbta, bet žinoma Clevelando visuomeninė K. Vaičeliūnienė. Dėkojame už auką ir atsiprašome dėl klaidos.

• LKVS Ramovė vasario 21 d. Lietuvių Namuose apatinėje salėje ruošia savo 25 metų veiklos minėjimą.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HOUSE FOR SALE

House for sale by owner, brick bungalow 3 bedrooms, TV room, brand new kitchen. On Hoover Rd. Call for appointment: 486-6043, \$35,000. (3-6)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubė ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit



Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.



Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.



Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.



Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)



DIRVA

OPERETĖ 'ČIGONŲ BARONAS' LOS ANGELES SCENOJE



Sol. Lucija PILIPONYTĖ-ZAIKIENĖ dainuoja ARSENOS rolę J. STRAUSO operetėje 'ČIGONŲ BARONAS'. Sol. L. Zaikienė savo gražiu balsu, puikia vaidyba bei grakščiais judesiais visada būdavo mielai publikos įvertinta. Tad ir šį kartą jos dalyvavimas Čigonų Barone' didžiai praturtins visą operetę.

• "Čigonų Barono", rengiamo Lietuvių Operetės Ansamblio, premjera bus šeštadienį, sausio 31 dieną, Immaculate Heart kolegijos salėje, Western & Franklin gatvių kampas, pradžia: 8 val. vak. Pakartojimas bus sekmadienį, vasario 1 d., 3 val. p. p. Abiejuose pastatymuose dalyvauja pačios iškiliausios dainos meno žvaigždės. Visi kviečiami gausiai dalyvauti. Tai bus pirmasis tokio masto parengimas Los Angeles lietuvių kolonijoje.

• Dail. Juozas Bagdonas, ALT S-gos valdybos sekretorius, paaukojo savo meno kūrinį Dirvos 60 metų minėjimo New Yorke proga, kuris bus skirtas svečių laimėjimui. Minėjimas įvyks vasario 1 d. 3 val. p. p. Kultūros židinyje. Brooklyne, N. Y.

• LB Brighton Apylinkės valdyba spaudos vajeaus proga Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Apylinkei vadovauja Vytenis Šilas. Ačiū už paramą.

• Lietuvių Moterų Klubas Worcestery, turįs apie 250 narių, išsirinko naują valdybą šios sudėties: pirm. C. C. Lindstrom, vicepirm. L. F. Mikulski, išd. S. J. Chalecki, finansų sekr. W. J. Baronowski, sekr. R. E. Mitchell, auditor A. Palilunas, C. M. Vallon, marš. J. Peculis.

PAMINĖTOS PREL. J. KONČIAUS MIRTIES METINĖS

Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje Romoje, sausio 13 dieną buvo iškilmingai paminėtos BALFui daug nusipelnusio ilgamečio pirmininko prelato Juozapo Končiaus pirmosios mirties metinės.

Preletas J. Končius mirė 1975 m. sausio 13 d. Romoje ir ten palaidotas. Gedulingas šventas Mišias aukojo prelatai: P. Jatulis, K. Dobravolskis, St. Žilys ir K. Razminas. Progai pritaikytą žodį tarė Lietuvių Kolegijos vicerektorius prel. P. Jatulis, pabrėždamas, kad a. a. prelatas Končius buvo artimo meilės ir plačios socialinės veiklos žmogus. Jo gausūs darbai ir moksliniai veikalai yra gražiausias palikimas lietuvių tautai. Pamaldose dalyvavo Lietuvos Diplomatinijos šefas St. Lozoraitis, BALo pirmininkė M. Rudienė, BALfo reikalais nuvykusi į Romą, popiežiškojo Grigaliaus universiteto vicerektorius prof. B. Rubikauskas, S. J., Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pirmininkas prof. A. Liuima, S. J., Vatikano diplomatinėje tarnyboje dirbantys prelatai A. Bačkis ir J. Balutis, Tėvų Marijonų ir Saleziečių atstovai, bei kiti Romoje gyvenantys ir dirbantys lietuviai kunigai ir pasauliečiai.

A. A.

ONAI MISIŪNIENEI

Lietuvoje mirus, sūnui ALBERTUI MISIŪNUI ir jo šeimai gilią užuojautą reiškiamo

A.L.T. S-gos Detroito
Skyriaus Valdyba
ir
nariai

EUGENIJAI JAKULIENEI

mirus, jos vyrui ZIGMUI, sūnums su šeimomis ir giminėms reiškiamo užuojautą

Saikų šeima

SERGĖJUI BAUBLIUI

okupuotoje Lietuvoje mirus, jo broliui, veikliam Detroito Lietuvių Kultūros Klubo nariui agr. JURGIUI BAUBLIUI, jo žmonai ELENAI ir dukrai RŪTAI, gilią užuojautą reiškia

Kultūros Klubo Valdyba

EUGENIJAI JAKULIENEI

mirus, jos vyrui ZIGMUI, sūnums EUGENIJUI ir MARIUI su šeimomis reiškiamo gilią užuojautą

Elena ir Albinas
Bliūdžiai

Dirvos redaktoriui

VYTAUTUI GEDGAUDUI,

seseriai VALERIJAI TAŠKŪNIENEI
Lietuvoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Valdyba

A. + A.

JONUI JAŠKAUSKUI

Daytone mirus, jo žmonai VERONIKAI, dukrai dr. VALERIJAI ir dr. JUOZUI MASILIONIAMs ir anūkėms nuoširdžią užuojautą reiškiau

Petras Dalinis